

Rīga, 15. febr. AA. Obsedno stanje pro-
glašeno po spremembi režima na Leton-
skem, je vlada danes preklicala, ker je
izdala nov zakon o zaščiti države.

Prihodnji ponedeljek bo volitev patriarha

Službeno obvestilo o sklepu arhierejskega sabora in o sklicanju volilnega zbora

Beograd, 15. februarja. AA. Sv. arhierejski sabor je na svoji seji dne 11. t. m. radi izvolitve patriarha in zakona o izvolitvi patriarha sv. pravoslavne cerkve sklenil, naj bodo volitve novega patriarha docela po dosedanjem zakonu o izvolitvi patriarha in sicer na način, kakor se je to opravilo pri izvolitvi blagopokojnega patriarha Varnave; širšo kandidacijo postavi sv. arhierejski sabor v smislu napisanega dogovora s kraljevsko vlado ob 11. aprila 1930 št. 35.670, ko so bile volitve po smrti patriarha Dimitrija.

Hkratu je arhierejski sabor na tej

seji spravaljil v sklad nekaterih določbe sedanjega volilnega zakona z določbami ustave srbske pravoslavne cerkve. Kraljevska vlada je vzela sklep sv. arhierejskega sabora na znanje in se z njim v celoti strinja. Glede na gori navedeno je pravosodni minister danes predložil kraljevskemu namestništvu v podpis ukaz, ki sklicuje volilni zbor za izvolitev patriarha srbske pravoslavne cerkve v saborno cerkev v Beogradu na dan 21. februarja 1938. leta, na praznik sv. Save, drugega arhipiskopa srbskega, ob 10. dopoldne.

Seja narodne skupščine

V splošni proračunski razpravi je govoril včeraj tudi posl. Milan Mravlje in zlasti obravnaval razmere v Sloveniji

Beograd, 15. febr. p. Narodna skupščina je danes ves dan nadaljevala proračunsko razpravo. Pred prehodom na dnevni red je bila objavljena zahteva ministra pravde po izločitvi nekaterih narodnih poslancev središču. O tem bo sklepala imunitetni odbor. Narodni poslanec Vojta Lazic je zahteval od predsednika skupščine, naj iz skupščinskih sredstev nakloni primerno podporo pogorelem v Sretnici Zadovoljil se je z odgovorom predsednika Čirca, da je že nakazal 20.000 Din, enako vsoto pa je dal tudi predsednik senata. Nar. poslanci Milan Mravlje in tovariši so vložili interpelacijo na predsednika vlade glede sanacije Zadrzne zveze v Ljubljani po dravstvi banovini.

Ko je nato skupščina prešla na dnevni red je prvi govoril član demokratskega kluba posl. dr. Jordan Acimović. Med njegovim govorom je prišlo do hudih preprirov naposled pa mu je predsednik odvzel besedo z izjavo da je žali narodno skupščino. Član Barčević je v obširnem govoru kritiziral gospodarsko in finančno politiko vlade. Kot bivši član Glavne kontrole je temeljito razčlenil proračun in pokazal na njegove hibe, nazlaščaj da se v proračunu najbolj zrcali gospodarska in finančna politika vsake vlade. Glasoval bo proti.

Posl. dr. Mirko Došen (JNS) je v temperamentnem govoru kritiziral notranjo politiko vlade.

Obširno je razpravljal o prilikah v savski banovini in končal svoj govor z izjavo da bo glasoval proti proračunu.

Zaradi osebnega poiasnila je govoril nato posl. Časlav Nikitović nakar je dobil besedo posl. Ante Kovač (JNS) Naglasil

Namestnik Vorošilova odžagan

MOSKVA, 15. febr. br. Veliko senzacijo v vsej javnosti je zbudilo poročilo oficijoznih »Izvestij«, da je dosedanji poveljnik sovjetskega vojnega letalstva general Alkanis odstavljen ter za njegovega naslednika imenovan general Loktionov, ki je bil dosedaj poveljnik srednjeazijskega okrožja. Po nepotrjenih vesteh se zatrjuje, da je bil Alkanis aretiran in pride pred vojno sodišče. Ob tožen je sabotaže in veleizdaje Alkanis je veljal za najplivnejšega ruskega ge-

nerala in je bil namestnik maršala Vorošilova. Splošno sodijo, da je s tem omajen tudi položaj samega Vorošilova. Čigar desna roka je bil Alkanis in kateremu je Vorošilov najbolj zaupal. Novi poveljnik letalstva Loktionov velja za izrazitega pristaša Stalina in vidijo v tem nadaljevanje Stalinove akcije, ki hoče na vseh vodilnih mestih rdeče vojske namestiti svoje zaupnike. Napovedujejo tudi še druge važne spremembe v vodstvu rdeče vojske.

Dva lepa sestanka JNS v mariborskem okoličju

V zadnjih dneh sta bila v desnem mariborskem srezu prav dobro obiskana shoda JNS v Framu in v Podovi. V Framu se je v Kosovi gostilni zbralo 80 zavednih nacionalnih mož in fantov. Sestanek je vodil agilni predsednik tamošnje krajeve organizacije JNS g. Karol Černe, o političnem in gospodarskem položaju pa je poročal poslanec g. Milan Mravlje. Obravnavali je vsa prečta vprašanja, ki zanimajo in skrbje našega človeka. Navzroč zastopnik oblasti je poslancu po enournih izjavljanih odvzel besedo ter shod razpustil. Vrsil pa se je nato še sestanek mladine JNS, ki si je izvolila pripravljati odbor za ustanovitev krajeve mladinske organizacije. O smernicah političnega pokreta nacionalne mladine je govoril tajnik sreske organizacije OJNS za srez Maribor desni breg g. Mirko Brtnec.

Enako lepo je bil obiskan tudi shod v Podovi, kjer so se somišljeniki JNS zbrali v Baumanovi gostilni. Tudi tam so z napeto pozornostjo sledili izvajanjem poslanca Mravljeja.

Cela hiša se je pogreznila

Dunaj, 15. febr. br. V bližini vasi Mittelebach na Nižem Avstrijskem se je pričetila danes nenavadna nesreča. Hiša nekega vinogradnika se je namadoma pogreznila v široko razpoko, ki se je pojavila v zemlji. K sreči ni bilo žrtv. Preiskava je ugotovila, da je bil precej globoko pod hišo širok požvalniški rov, ki se je sedaj scepil. Domneva, da so ta rov zgradile švedske čete v dobi 30-letne vojne.

Iz državne službe

Beograd, 14. febr. p. Premišljeni so: finančni svetnik Dragomir Ljubić od glavne carinarnice v Vrhu, ki finančni direkciji v Ljubljani finančni tajnik dr. Vukobratović, finančni direktor pristav ljubljanske splošne bolnišnice Stanko Drakaler, ki bolnišnici za duševne bolnike na Studencu zdravstveni pristav sreza Gračac Valentin Ivanec k sreskemu načelniku v Šmarju pri Jelsah.

V višjo skupino sta napredovala uradniški pripravnik pri železniški direkciji v Ljubljani Ivan Milošević in uradniški Državne hipotekarne banke v Ljubljani Avgust Zigon.

Eden pojde na potovanje po Evropi

Carigrad, 15. febr. o. Tukajšnji listi objavljajo poročilo, da bo angleški zunanji minister Eden v naslednjem času odšel na veliko diplomatsko potovanje ter bo obiskal vse glavne prestolnice Evrope, med drugim Pariz, Dunaj, Prago, Beograd, Bukarešto in Ankaru.

Povratak Nj. V. kneza namestnika iz Aten

Beograd, 15. febr. AA. Ob 11.50 se je vrnil iz Aten Nj. Vis. knez namestnik Pavle s svojim spremstvom. Z njim je prišel tudi vojvoda Kentski. Na postaji so ju sprejeli namestnik dr. Stanković in dr. Perović, predsednik vlade dr. Stojadinović, prometni minister dr. Spaho, angleški in grški poslaniki ter civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Kriza angleške vlade odstranjena

London, 15. febr. o. Po večerajšnjih dolgotrajnih razgovorih med Elenom in Chamberlainom smatrajo v londonskih političnih krogih da je nevarnost vlačne krize in razkola v konservativni stranki odstranjena. Eden in Chamberlain sta se v vsem sporazumela glede najljubše taktike v zunanji politiki. Eden je popustil v svoji zahtevi po rešitvi španskega problema, preden bi se pričela poznanja z Italijo. Chamberlain pa je osvojil navržanje Edena, da se sedaj ne bi bilo oportuno, če bi Anelija priznala italijansko okupacijo Abesinije.

Italijansko potniško letalo izginilo

Rim, 15. febr. AA. Italijansko vodno letalo, ki obratuje na progi Cadiz-Rim, je 13. februarja na poletu med Foleno in Lidom pri Rimu izginilo. V letalu je bilo poleg pilota in mehanika še 10 potnikov. Kljub vestnemu iskanju letala še niso mogli najti. Melijo, da se je ponesrečilo v hudem viharju, ki je ta dan divjal nad morjem.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Beleške

Izjava zagrebskega nadškofa

Zagrebski nadškof dr. Alojzij Stepinac je dal listom ob likvidaciji borbe okrog konkordata naslednjo izjavo:

Zaradi zadnjih dogodkov v zvezi z vprašanjem konkordata ki so javnosti dobro znani, so me naprosili odlični katoliki, da jim dovolim prirejanje protestnih zborovanj, na katerih naj bi se celotno vprašanje konkordata razmotrilo v pravi luči. Jaz razumem njihovo nezadovoljstvo, ki je bilo izpolnjeno z breumčnim zadnjih 20 let, v katerih je katoliška Cerkva v kraljevini Jugoslaviji in o kritiki proti konkordatu. Vem tudi to da bi na teh protestnih zborovanjih hrvaški katoliki vsi kakor en mož še bolj dokazali svojo ljubezen in popolno pripravljenost katoliški Cerkvi in njenemu vrhovnemu poglavarju sv. očetu. Vendar ne želim, da bi se prirejala protestna zborovanja. Vsemu svetu je namreč jasno, na kateri strani le krivda, da je prišlo do nezastisljanih hujskani proti katoliški Cerkvi zaradi konkordata. Poleg tega je tudi ves katoliški episkopat izrekel misli o enakopravnosti katolikov v kraljevini Jugoslaviji in o kritiki proti konkordatu. Zato sem mnenja, da ni čas za protestna zborovanja. Zahvaljujem se vsem svojim vernikom za izraze ljubezni in vdanosti za prvotne pravice Cerkve ter upravičeno ogorčenost proti onim, ki jih kršijo ter prosim da bodo vedno v vseh vprašanjih, ki se tičejo Cerkve, povezani s svojim cerkvenim poglavarjem v duhu molitve in disciplini. Tudi se nam ne bo treba bati nobenih hujskani, laži in sovraštva, ki se dviga proti katoliški Cerkvi. Tako pripravljeni bomo izločevali končno svobodo in enakopravnost katoliške Cerkve v Jugoslaviji.

JNS v Bosni

V Požarnici pri Tuzli je bila v nočeto konferenca pristašev JNS. Poročala sta o političnem položaju prola Jovan Vlačaršević in dr. Stevo Milinčić. Govorili so potem še tudi nekateri predstavniki muslimanov. Po konferenci je bila volitev odbora krajeve organizacije JNS v Požarnici.

Dvoje podpor

Kakor nam poroča Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani, ji je notranji minister g. dr. Anton Korošec podaril 50.000 Din, da bi mogla Akademija čim prej in v čim večjem obsegu doseči možnost svojega delovanja.

Po vesteh beografskih listov je minister za socialno politiko in narodno zdravje nakazal mestni občini v Ljubljani 50.000 Din kot zimsko pomoč za nezaposlene.

„Hrvatski dnevnik“ o odločitvi posl. Novakovića

Poročali smo že o prihodu poslanca Franja Novakovića v narodno skupščino. Franjo Novaković je prvi Hrvat, izvoljen na listi dr. Mačka, ki je prekinil politiko abstinence in se odločil za sodelovanje v narodni skupščini. O njegovem koraku so listi HSS nekaj dni molčali. Včeraj pa je objavil »Hrvatski dnevnik« beleško »Živ pokopani«. V njej pravi, da je Franjo Novaković zastupil hrvatske vrste in odšel v Beograd po dnevnice. Mož se dobro zaveda, da ga ni ljudstvo volilo zaradi njegove osebe, nego zaradi naše narodne borbe in politike HSS, na katero je prisegal in se ji sedaj izneveril. Njegov mandat je bil takoj in brez težav overjoren, pač pa se je Franjo Novaković s svojim korakom živ pokopal. Ker volilci niso glasovali za Novakovića, da bi dvignili dnevnice, ampak za politiko dr. Mačka, je razumljivo, da so silno ogorčeni. V zvezi s tem je bila skupščina sreske organizacije HSS, na katero je prišlo 3000 kmetov. Prisostvoval ji je v imenu vodstva HSS tudi senator dr. Pernar. Skupščina je najostreje obsodila Novakovićevo korak. Novaković je sicer dobil denar, zato pa je ostal docela osamljen v svoji vasi.

Sestanek zaupnikov posl. dr. Doboviška

Kakor nam poročajo, je bilo v nedeljo v Grliču pri Šmarju zborovanje zaupnikov volilcev poslanca dr. Rudolfa Doboviška za šmarski okraj. Zborovanja se je udeležilo okrog 40 ljudi. Vodil ga je župan Konrad Strašek. Poslanec dr. Dobovišek je poročal o političnem in gospodarskem položaju ter o razmerah v šmarskem srezu. Svojo odločitev, da pojde v narodno skupščino, je utemeljil s tem, da bo skušal pomagati svojem volilnemu srezu. Prečtana je bila resolucija, ki izreka dr. Dobovišku zaupanje in odobrava njegov korak. Za to resolucijo so glasovali skoraj vsi prisotni.

Predsednik mačkovskega gibanja v celjskem okrožju Jevnik iz Kozjega je predložil še drugo resolucijo, ki izreka zaupnico dr. Mačku, dr. Dobovišku pa ne zaupnico s pozivom, da poda ostavko na svoj poslanski mandat. Za to resolucijo so glasovali samo trije zaupniki.

Dr. Dobovišek pa namerava jutri zvečer odgovoriti v Beograd zaradi verifikacije svojega mandata. Svojo politiko bo vodil, kakor izjavlja, v tako zvanem slovenskem pravcu.

Oster govor inž. Košutića

Beograjsko »Vreme« objavlja obširno poročilo o skupščini »Seljačke sloge«, znane radčevske prosvetne organizacije. Glavni politični govornik je bil podpredsednik HSS inž. Avgust Košutić, ki je govoril Seljačko slogu, da se brega z največjo pozornostjo za razvoj hrvatske kulture. Nato je ostro zavrnil poskuse, zanesiti med Hrvatke kakšne ideologije, ki niso vznikle iz hrvatske duše. Hrvati imajo svoj samonikli kmetijski pokret in ne potrebujejo nobenih drugih naukov, najmanj pa iz Moskve. Hrvatska inteligenca mora živeti s svojim narodom in spoštovati njegovo politično prepričanje.

V drugem delu svojega govora je, po poročilu »Vremena« inž. Košutić med drugim izjavil: »Doživeli smo preteklo leto, da so pričeli zabavljati proti Seljački slogi neki fratri v Varaždinu in opravljati njenega predsednika, da je brezbožnik. Ta

Banski svet

Pri razpravi o kmetijskem oddelku so razpravljali tudi o sanaciji Zadrzne zveze po banovini

Ljubljana, 15. februarja.

Banski svet je danes najprej razpravljal o kmetijskih zadevah. Za uvod je bilo podanih pet strokovnih poročil, v katerih so podrobno obravnavane vse panoge kmetijstva (kmetijska izobrazba, kmetijski zavodi, kmetško zadržništvo, veterinarstvo, gozdarstvo, urejanje hudournikov, agrarne operacije itd.). Ti reterati so trajali dobri dve uri, tako da je debata pričela šele ob 11. in se je raztegnila tudi na popoldansko sejo, ker se je prijavilo okrog 30 govornikov.

Poslovno poročilo kmetijskega oddelka je podal načelnik inž. Podgornik. Najprej je poudaril da se položaj kmetijskega gospodarstva v Sloveniji še ni v celoti zboljšal. Nato je razpravljal o podpiranju kmetijstva po banovini, o banovinskih in zasebnih kmetijskih in gospodinskih šolah, o preskrbi kmetovalcev s travnim semenjem in raznim kmetijskim orodjem, o živinorejskih selekcijskih organizacijah, ki jih je danes 142, o perutinarstvu in čebelarstvu, mlekarstvu in vinarstvu ter drugih kmetijskih panogah. Poročal je o delu zadržne šole in zadržnih tečajev, o poslovanju sreskih kmetijskih odborov, o obnovi vinogradov, zadržni prodaji sadja itd.

O delu in načrtih veterinarskega oddelka je poročal njegov šef dr. Hribar. O gozdarškem oddelku pa inž. Šivic. Kužne bolezni med živino so v Sloveniji še vedno zelo razširjene. V preteklem letu so povzročile dva in pol milijona dinarjev škode, pri čemer pa niti ni upoštevana škoda zaradi zmanjšane prodaje. Najhuje je razsajala zmrznika kuga, za katero je poginilo preko 1200 svinj. Za pogozdovanje je banovina lani razdelila iz svojih gozdnih drevesnic preko 3 milijone sadik. Potreba pa je še mnogo večja. Banska uprava pripravlja novo uredbo, ki bo uredila sekanje gozdov po načelih racionalnega gospodarstva.

Inspektor dr. Strancar je poročal o urejanju hudournikov, inspektor inž. Pokorn pa o agrarnih operacijah. Hudourniška dela so se izvajala v sedmih srezih. Sedaj se bodo najprej nadaljevala že začeta dela.

Po kratkem odmoru se je začela razprava, h kateri se je prijavilo 30 članov banskega sveta. Govorniki so razpravljali o pomenu kmetijskega zadržništva, ki ga je treba še nadalje podpirati, o škodah po elementarnih nesrečah, zlasti poplavih, o regulaciji rek in o raznih kmetijskih zadevah lokalnega značaja.

Tudi vsa popoldanska seja banskega sveta je izpolnila razprava o proračunih kme-

tijskega oddelka, odnosno o zadevah, ki spadajo pod ta oddelke. Člani banskega sveta so risali težje in potrebe vsak svojega sreza, nekateri pa so se pomudili tudi pri sanaciji Zadržne zveze s pomočjo banovinskega posojila v znesku 63 milijonov dinarjev.

Člani b. s. dr. Leskovar je obširno govoril o krizi kmetijstva, o preobdavljanju našega kmeta in o nepravilni trgovinski politiki. Član b. s. Zupan je obžaloval, da so deležne sanacijske akcije banovine le one zadržne, ki so nalagale svoj denar pri Zadržni zvezi, ne pa tudi zadržne, ki so ga nalagale drugod. Tudi te se ne smejo prepustiti svoji usodi. Dr. Schaubach iz Slovenske Bistrice je branil način uporabe 63 milijonskega posojila. Zavračal je kritiko, zakaj sanacijska akcija ne obsega tudi zadržne, ki niso vključene v Zadržni zvezi. Likvidnost zadržne je bila itak v glavnem dosežena s krediti pri Poštni hranilnici. Prizadete so ostale v prvi vrsti one zadržne, ki so naložile denar pri svoji zvezi, ki so bile torej zadržno disciplinirane. Takih naložb pa je smela Zadržna zveza neprimerno več, kakor Zveza slovenskih zadržne. V ostalem je pa itak mnogo zadržne, vključenih pri tej drugi zvezi, meščanske značaja in te po kmetki zaščiti niso prizadete. Povrh pa je treba odgovornost, da se sanira predvsem Zadržna zveza, pripisati predvsem drugi strani, ki ni verjela v to sanacijo ali na je ni hotela. Naj se torej ta druga stranka sedaj ne sklicuje na zadržno solidarnost.

Dr. Schaubach je pri tem obdržal kroge okrog Zveze slovenskih zadržne, da »so hoteli« svobodno zadržništvo eliminirati, postaviti »našim zadržnigam« celo komisarije in v sploh vse zadržništvo »glajhšaltati«. Ti prijetili zadržne solidarnosti so v dobi diktature (kot to dobo označuje) dr. Schaubach le dobo od l. 1931 dalje! dr. Schaubach je banovinske dobrine le svojemu zadržništvu. Sploh pa po zadržni dr. Schaubacha banovinsko posojilo ne pomeni nikake subvencije, ker je Zadržna zveza ponudila banovini protivrednost svojih 50 milijonskih terjatev pri Zadržni gospodarski banki. Končno je govornik predložil zahtevalno resolucijo vladi za izvršeno sanacijo. Podobno zahteval je že poprej izrekel tudi član b. s. dr. Sajovic iz Kočevja. Resolucija dr. Schaubacha je bila soglasno sprejeta.

Seja je bila nocoj ob 20.30 zaključena. Jutri se bo začela ob 8.30. Za razpravo o kmetijskem oddelku je prijavljenih še šest govornikov.

Pričetek japonske ofenzive proti Hankovu

Japonci prodirajo v dveh kolonah proti začasnemu sedežu Čangkajskove vlade

Sanghaj, 15. febr. o. Po semkaj prispelih vesteh se je pričela velika japonska ofenziva proti Hankovu. Ena kolona prodira vzdolž reke Hvaj proti zapadu, druga pa čez Anhvej proti Hupeju. Glavni cilj obeh kolon je mesto Sinjangčev. Če bi se Japoncem posrečilo zavzeje tega mesta, bi bila prekinjena železniška zveza Peking-Panlau.

Kitajski protinapad

Hankov, 15. febr. AA. Ob železniški progi Tienčim-Pukao so večeraj kitajske čete prešle v splošni napad in zavzele Šansang, 40 km zapadno od Jangecja.

ko so nekoč govorili tudi o našem predsedniku pokojnem Stjepanu Radiću in pridigovali proti njemu. To so »popie«, ki niso vredni, da se imenujejo duhovniki, ker z lažnivostjo skrunijo sveti cerkveni kraj in sramotijo vzvišeni duhovniški poklic. Pravimo, da nam je dovolj teh ponižanj in žaltev. Mi zahtevamo, da slehernik spoštuje hrvatski narodni pokret, posebno pa še tisti, ki prebiva med nami.«

Gospo Kurenčkovo prosimo oproščenja

Zadnjič smo se v »Jutru« nekoliko razjezili nad doslednim uvajanjem kranjske šprahne v glasila Kopitarjeve ulice. Zapisali smo, da je to sramota za slovenski jezik. Bilo nam je takoj žal. Slovenski jezik se v mariborskem svojem izrazu opasno približuje srbihrvatskemu idiomu in ni dobro, če se ga v današnjih časih preveč goji in brani. Kranjska špraha pa ima vse originalne lastnosti sredine, iz katere neposredno izhaja in nobeno južnoslovensko izjavstvo je ne bi moglo izničati in ji odvzeti čara prave samoniklosti. Zato je napačno se protiviti razvoju stvari, ki gre očitno v smer ustanovitve posebne Akademije kranjske šprahne, zvenkrat po okriljem gospodov iz Kopitarjeve ulice.

Danes ločno beležimo tudi protest glavnice literarne sotrduince »Slovenca«, gospe Nežke Kurenčkove, ki nam je v svojem nedeljskem felitonu ljubizno povedala, da s takim ajfram bere »Jutro«, da čit puzab za kosu zakurti. To je za nas jako laskavo, toda gospe Kurenčkova ni ostala samo pri komplimentu, temveč nam je na naše kritične pripombe odločno izjavila, da je njen jezik združen kot riba, da se mu je nardila sicer neka pika, ali da ga je spet popolno ma mualitala in da je ponosna, da se sme izražati v tako blagolodnosti in čisti materinščini. Z veliko skesanostjo sprejemamo to izjavo na znanje. Prosimo na gospe Kurenčkovo naj ponovi svoje mišljenje, da se je neki esui do »Jutra« na njo »kubac« ker se ji je svoi čas pri Kulurati, kjer je bila ona kuharica in ko je bila še lušna, prižvzou a z drmeimi dedci vred hudu ngorou. Gospod od »Jutra« ni mu z gospe Kurenčkovo nobenih zlih namenov in ona kot želostna članica Marijine družbe ne bi smela na take grde reči misliti. Ker nam gospe Neža vrozi, da homo nraž, če bo nien soorhrit mrtu, li oblihušimo, da do nrihodniš ne homo vž z nio nrihodnišli temveč se homo z vso vmeno naše niovetli nrihni kranjske šprahne, jezika naše narodne bodočnosti.

Drugi kitajski oddelki so napadli Cining, ob drugem kraku železniške proge Tienčim-Pukov. Dopoldne se je razvil huda bitka na nož ob reki Hvaj. Izgube so na obeh straneh ogromne.

Barbarsko obstreljevanje mesta Čenčava

Sanghaj, 15. febr. br. Japonski letalci so danes izvršili strašovit napad na mesto Čenčav. Bombardiranje je trajalo polni dve uri ter je povzročilo strašno razdejavanje. Ena bomba je padla na kapelo ameriških baptistov ter jo popolnoma razdejala. K sreči ni bilo nikogar v njej. Druga bomba je zadela velik kitajski hotel, poln tujcev, tretja bomba pa je porušila kolodvor, pri čemer je našlo smrt mnogo ljudi, ki so se odpravljali na pot. Japonska letala so odvrkla okoli 100 bomb. Poškodovanih je bilo okoli 600 hiš. Ljudje so v paničnem begu hoteli v predmestja. Po sodbi tujih opazovalcev je bilo žrtve 500 do 1200. Boje se, da je ubitih tudi mnogo Francozov in Nizozemcev, ki so bili v službi pri železniškem ravnanstvu. Glavna ulica je podobna klavnici.

Odpor proti militarizaciji na Japonskem

Tokio, 15. februarja. AA. Danes se je sestala najmočnejša stranka Menseito, da določi svoje stališče nasproti zakonskemu predlogu o mobiliziranju vseh narodnih sil, ki pride pred parlament 18. t. m. Člani stranke so se izrekli proti predlogu. Zdi se, da tudi stranka Seijukai ni naklonjena temu predlogu. Nacionalistična stranka in stranka »socialnih množic«, ki je postala zadnji čas fašistična sta razvili veliko propagando za sprejem zakona.

Huda zima v Belgiji

Bruselj, 15. febr. AA. Mnogi kraji v gornji Belgiji in na nemško-belgijski meji so zaradi hudih snežnih zametov popolnoma odrezani od ostalega sveta. Ponekod je sneg dosegel 2 m. Česte so popolnoma zaletane s snegom. Na nemški meji je ponekod sneg dosegel 3 m. Zato so morali ponekod ustaviti tudi vse železniški promet.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Val mrzlega zraka z Grenlandije je pokril angleške otoke, Severno morje in južne baltske predele. Sedaj se pomika proti jugovzhodu, kamor prinaša hladno vreme in sneg. Nad Sredozemskim morjem je slabša depresija z vzhodoma oblačnim vremenom in nekaj dežja. Povsod na celini slana. V Jugoslaviji prevladuje oblačno vreme. V zapadnih krajih ponekod sneži. Toplota brez velike spremembe. Najnižja N3 -7, najvišja Hercegovina 20 C.

Zemunska vremenska napoved: Nastopilo bo hladno vreme najprej s snegom, nato pa se bo zmanjšalo in bo ponoči huda snega.

Zagrebska: Porast oblačnosti, vzhodni in severni vetrovi, sneg, nedeje temperature.

Dunajska: V južnih Alpeh novečini oblačno, ponekod bo snežilo, nekoliko hladneja.

Naši kraji in ljudje

Dr. Mano Dereani †

Celje, 15. februarja.

Davi ob pol 6. je umrl v Celju (Strossmayerjeva ulica 3) po daljšem trpljenju v 71 letu starosti bivši celjski mestni fizik, zdravnik OUZD in banovinski zdravnik v pokopu g. dr. Mano Dereani.

Pokojni se je rodil 29. marca 1867. v žužemberku. Medicinske študije je dovršil na graški univerzi. Kot visokošolec se je z veliko vpeno udeleževal pri akademskem društvu »Triglavu« v Gradcu. Po dovršenih študijah je služboval kot zdravnik v Ljubljani, Cerknici, Metliki, Trebnjem in St. Vidu nad Ljubljano. Leta 1922. se je naselil v Celju ter prevzel posle mestnega fizika, zdravnika OUZD in zdravnika v bivšem invalidskem domu. Leta 1933 je stopil v pokoj in se preselil v Ljubljano. Tam je ostal do leta 1934., nato pa se je spet vrnil v Celje, kjer se je najbolje počutil.

Dr. Mano Dereani je bil markanten predstavnik stare nacionalne garde, odločen naprednjak, kremenit značaj meč blagega srca in prijatelja družabnik, ki so ga nešteti prijatelji in znanci visoko spoštovali in cenili. Zapustil je sina g. Pavla ter hčerke go. Vero, soprogo veletrovca g. Božidarja Ravnikarja v Celju, gdc. Mileno in go. Lidijo, soprogo g. Adolfa Grlica v Celju. Pokojnikovo truplo bodo prepeljali jutri v graški krematorij.

Dr. Manu Dereaniju bodi ohranjen časten spomin svojem naše iskreno sožalje! V nacionalni zgodovini povojnega Celja bo njegovemu imenu zagotovljeno odlično mesto.

Zahvala Franje Tavčarjeve

Ljubljana, 15. februarja

Ob svoji 70-letnici sem prejela nebroj prirčnih čestitk, osebnih, brzojavnih, pismenih in mnogo prekrasnega cvetja.

Poklonjene so mi bile lepe skladbe, pesnitve (deklamacije), napisani so bili razni članki in spomini, zapeli so mi zbori, podarjeno mi je bilo več diplom in odlikovanje ter krasni dar (65.000 din) za internat.

Ginjena ob toliki pozornosti in ljubezni se iz srca zahvaljujem vsem z iskreno željo, da delamo še naprej složno za procvit našega naroda in za jakost naše lepe, mlade domovine. Čuvajmo Jugoslavijo!

FRANJA TAVČARJEVA.

liki prijatelj mladine je vedno zbiral okoli sebe mlade ljudi, s katerimi je sam ostal vedno mlad. Reke bi da ni bilo v zadnjih letih, posebno do prevrata, slovenskega študenta, in Trsta in v tržaški okolici, ki ne bi bil prijazen in gostoljubno sprejet na njegovem »Tarabošu«, kakor je v svoji nevsahljivi segavosti imenoval svoje krasno posestvo nad Rojanom, in ki bi se ne bil vsaj enkrat udeležil vinske trgate v njegovih vzorno urejenih vinogradih. V krogu svoje velike družine in v krogu svojih »bendemačev« (sotrudnikov pri vinski trgatevi) je z dobrosrčnostjo in segavostjo vodil vse delo in je potem v hladnem večeru po končanem delu prijazno pogostil vso družbo. To so bili vsako leto krasni večeri na njegovih terasi pred hišo okoli velike kamnite mize, ki jih ne bo nikdo pozabil, kdor je imel le enkrat priliko, da se jih je udeležil.

Od njegovih sedmih hčera, ki so se vse poročile, sta dve, žal že pokojni. Prva

Denar za šolo ali za Prosvetni dom?

Zgodba o lepi zapuščini v Stranica

Stranice, 15. februarja. Stranice so majhna gorska vasica ob vznožju Male gore pri Konjicah. Obilja ni to, kmet in delavec živita v poštenosti, miru in skromnosti. Pred približno 10-letji je zapustil neki Gande straniški občin okrog 75.000 din in sicer je osebno zagotovil gospodu Matiji Fijavzu, ki je bil dolga leta obče spoštovani straniški župan, da je ta denar namenjen občini za zidanje šole. Pred leti so občani od tega denarja dovolili takratnemu županu 5.000 din za zvonove in nekaj tisočakov za svinjake, sedanjemu županu pa okrog 5.000 din za popravilo zidu okoli cerkve. Ostalek je ostal natočen v okrajni hranilnici. Zda se marsikaj govori o tem denarju. Porabiti ga hočejo za zidanje Prosvetnega doma v Stranica.

Pri tem pa je šolsko poslopje v takem stanju, da je sramota in greh ko morajo otroci in učitelji sedeti v takih prostorih. Šolsko poslopje je staro in pritrčeno. Ima samo dva razreda, da mora imeti en razred popoldanski pouk. Poleti se gre, po zimi je pa huda. Otroci se vračajo v trdi temi domov. Straničani vedo, da bodo morali seči v žep

hčerka je soproga apelacijskega višjega svetnika Steguja prej na Dunaju, sedaj v Trstu, par hčera je omoženih v Dalmaciji, ena je soproga inž. Gulica v Ljubljani. Po mili usodi je preživel vredno dolgo vrsto let v neskaljeni družinski sreči s svojo vdano družico in s svojimi otroki, a v tej dolgi dobi je tudi mnogo delal, mnogo trpel in imel tudi mnogo uspehov. Stori je mnogo dobrega in si tako pridobil največje zadoščenje, ki ga more biti deležen pošten mož. Hudo nam je vsem ki smo ga poznali, da nas je zapustil ljubeznivi, nepozabni Fertot; globoko sočustvujemo z vso njegovo družino, ki ga bo hudo pogrešala. Ljubi »ženso« preživel si izredno visoko, vsebinsko polno dobo, in zapustil si nepozabno podobno dobrega, delavnega, poštenega, požrtvovalnega in idealnega moža. Slava Tvojemu spominu, tvoji težki prizadeletni družini izrekamo iskreno sožalje.

Jože P.

in zidati novo ali pa povečati sedanjo šolo. Vedo pa tudi, da šolskega poslopja ne zida vsa občina, marveč samo tiste vasi, iz katerih hodi otroci v šolo. Straničani hočejo omenjeni denar porabiti za šolsko poslopje. Saj so Stranice tako reven gorski kraj, da kmetje ne premorejo denarja, da bi iz lastnih sredstev zidali šolo.

Ptujske občinske zadeve v Beogradu

Deputacija je prejela vrsto lepih obljub

Ptuj, 15. februarja. Kratko smo že poročali, da se je te dni v Beogradu mudila deputacija mesta Ptuj. V deputaciji so bili župan dr. Remec, zastopnik trgovskega gremija trgovec Snoj in za minoritski samostan gvardijan Mirko Godina. Gospode je baše pravi ljubeznivo sprejel poštni minister Cvrkić ki je v razgovoru radevolje obljubil, da se v najkrajšem času otvori pošta avtobusna zveza med Ptujem in Slovenskimi gorami. Nadalje je obljubil, da bo zgrajena telefonska proga Ptuj—Sv. Urban—Sv. Andraž—Sv. Anton v Slov. gorah. Obljubil je tudi, da se bodo ustanovile nove pogodbene pošte in sicer v Jurčincih, Potensaku in Haidini. V zadevi predvidene avtomatične telefonske centrale v Ptuj, o kateri se je v zadnjem času že razpravljalo na občinski seji in se je tudi že govorilo, da bo v Ptuj položen telefonski kabel, pa deputacija žal ni dosegla uspeha, ker pač za avtomatično telefonsko centralo v Ptuj ni kredita. Poštni minister je obljubil, da se bo v najkrajšem času po Sloveniji začela zamenjava starih telefonskih žic, da

se bo nekoliko odpomoglo nedostatkom. Naposled je minister povedal, da bo še letos obiskal Ptuj in si sam ogledal naprave v našem kraju. Prav!

Deputacija je nadalje intervenirala v zadevi zgraditve novega kopališča in je od strani ministra dr. Miletića dobila obljubo, da bo sedanji načrt vsestransko poprilal. Potem je deputacija še intervenirala, da OUZD čimprej tudi v našem mestu zgradi veliko palačo za pisarne in stanovanja. Referent pristojnega ministrstva je kajpa obljubil podporo in izrazil željo, da bi se načrt posrečil. Pri ministrstvu za zgradbo cest pa je župan zaprosil, naj se glede na vedno večji tujski promet čimprej pričnejo popravila cest. Seveda so mu zagotovili, da se bodo ceste v najkrajšem času začele temeljito popravljati.

Tudi v zaključni točki je deputacija dosegla popoln uspeh: minoritski konvent bo v prihodnjem letu proslavil 700-letnico minoritskega samostana ter sta ministra dr. Krek in dr. Korošec zagotovila znatno podporo za priprave slovesnosti.

Jaxova blagajničarka Sernečeva oproščena zaradi pomanjkanja dokazov o njeni krivdi

Ljubljana, 15. februarja.

Pred sodnikom poedinec Jožo Kokač se je včeraj ves dan in še pozno v noč vršila kazenska razprava proti bivši blagajničarki pri tržki Jax & sin, Katarini Sernečevi.

Obtožnica, ki jo je zastopal državni tožilec dr. Fellner, je Sernečevi očitala, da je v l. 1934. utajila od inkasa za malo robo in smučarske potrebščine 79.180 din, l. 1935. pa od inkasa za pisalne trakove,

plašče, zračnice, smučarske potrebščine, reflektorje, diname in druge stvari 153.256 din. Obtožnica je očitala še nekatere manjše pregreške.

Od vsega početka je Sernečeva tajila vsakršno krivdo in se zagovarjala, da je bilo knjigovodstvo pri tržki silno primitivno, zato pa poslovanje zelo zamotano. Zaradi te zamotanosti je dopuščala možnost kakšne pomote pri inkasih manjših zneskov. Trdila je, da so se njeni posli po oddajnik obratovati še to pomlad in tedaj bodo televizijske zvezde tudi lahko zasijale v jarki luči reflektorjev. Tedaj bodo tudi sprejemniki že na razpolago širokemu občinstvu za majhen denar. Imenovala se je številka 600 mark; če bo tudi obveljala, je še vprašanje. Najdražje pri stvari je Braunova cev, ki ima poleg visoke cene še to slabo lastnost, da kmalu pregori. Novi aparati bodo imeli že 441 vrst, dočim se vrši sedanji sprejem še na 180 vrst. S tem bo dosežena večja jasnost in ostrina. Tudi migljanje, ki vedno še precej utruja oko, bo pri 441 vrstah ponehalo.

Dočim je sedanja oddajna aparatura toga, torej vezana na kraj in popolnoma neogibljiva, ima nova oblika filmske kamere in se bo lahko gibala po hstru v vsaki smeri. Z večjimi kamerami hstru bo mogoče tedaj kombinirati oddaje ustvarne. Na področju televizijske oddaje se odprta področje popolnoma novim poklicem, ki se morajo pač šele izkristalizirati.

Prvi razvojni štadij televizije je preokracen in moremo reči: televizija pr. haka, sicer počasi, toda gotovo.

Plastični film

Zeiss Ikon A. G. Dresden prireja sem in tja tečaje, boljše zborovanja s predavanji za lastnike kinematografov. Tako je bilo pred kratkim v Berlinu dvodnevno zborovanje, na katerem so predvajali tudi prvi plastični film, izdelan po polarizacijski metodi Zeiss Ikon.

Ta način sloni na načelu polarizacije svetlobe. Polje filmskega traku, ono, ki nosi v običajnem filmu s'ko, je razdeljeno na dva enaka dela in zasukan za 90°. Zvočna sled ostane ob strani kakor doslej. Na ti dve polji prideta dve popolnoma enaki isliki posneti z dvema objektiroma, ena s desnim, druga z levim. Ob-

Polovica nesnage v vodi za namakanje!

Skoraj ne bi verjeli, koliko nesnage odstrani Ženska hvala, ki vsebuje Schichtovo milo, še pred pranjem iz perila. Toda to se občuti šele pozneje pri pranju! Vsak posamezni kos bo poprej in laže popolnoma čist.

ŽENSKA HVALA

dobro namočeno, napol oprano

upokojitvi trdkinega uradnika Rajka Sitarja se pomnožili. Obtožnica pa, je opirala obtožbo na razne okolnosti, ki so govorile za krivdo obdolženke. Sernečeva je v vseh teh letih vodila knjigovodstvo in blagajno in je bila slednje dolžna kontrolirati tudi v primeru, da jo je moral kdaj kdo nadomestovati. Obtožnica pa si je baš v tem času, ko je bil pri tržki ugotovljen primanjkljaj, postavila vilo, ki jo je stala preko 200.000 din. Preiskava je sicer ugotovila tudi to, da je obtoženka in njena družina v vsem času živela zelo skromno, vendar je obtožnica zaključila, da bi kljub štedljivosti ne bila mogla postaviti vile, če manj pa nelagati svoje prihranke na hranilne knjižice, ki so ji jih pri hšni preiskavi zaplenili šest in so se glasile na razne družinske člane. Odločeno za obtožbo je bilo nadalje še dejstvo, da je trdkica Jax, ko je odkrila primanjkljaj, takoj uvedla registrirno blagajno zaradi kontrole, v koliko je sum, ki je obstojal proti Sernečevi, upravičen. Obtožnica navaja, da se je nato že v prvih dveh mesecih pokazalo, da je inkaso za skoro 50% večji, kakor je bil v istih mesecih preteklega leta vkljub vohče slabšemu prometu.

V teku razprave je sodnik zaslišal številne priče, ki so za obtoženko dovoljno izpovedale in predvsem povdarjale dejstvo, da je vedno zelo skromno živela ona sama, kakor tudi njeno sorodstvo in bi se dalo sklepati, da so si v nekaj letih mogli prihraniti toliko, da so si postavili svoj dom in naložili nekaj denarja na hranilne knjižice. Odločno za presojo obtoženke krivde je bilo mnenje sodnega izvedenca za knjigovodstvo g. Müllerja, ki je pregledal knjigovodstvo trdkice Jax in ugotovil, da je bilo res zelo primitivno in površno. Po preletu knjig je ugotovil resničen primanjkljaj, kakor ga je navajala obtoženka, ni pa mogel pred sodiščem z vso gotovostjo trditi, da bi si bila prav obtoženka izkazani primanjkljaj prilastila.

Ob 10.30 je sodnik dr. Kokač po izčrpanem dokaznem gradivu razpravo proti

Sernečevi zaključil in razglasil oprostilno razsodbo zaradi pomanjkanja dokazov za njeno krivdo v smislu § 280. k. p. Trdkica Jax pa je za njene odškodninske zahtevke v znesku nad 200.000 din zavrnili na pot civilne pravde. V kratki obrazložitvi te sodbe je sodnik povdaril, da je primanjkljaj sicer nepobitno ugotovljen, da pa z vso prepričevalnostjo ni mogoče sklepati, da bi si bila prav obtoženka ta primanjkljaj prisvojila. Državni tožilec je prijavil priziv.

Odhodnica železniškemu direktorju dr. Faturju

Kakor smo poročali, je bil pred kratkim upokojen direktor ljubljanske železniške direkcije dr. Aleksander Fatur.

Upokojeni direktor je prebil v železniški službi nad 35 let in je v tej dolgi dobi zavzemal najrazličnejše važne službene položaje, nazadnje nad 10 let kot račelnik obsega oddelka pri direkciji. Od februarja 1936 dalje pa kot direktor ljubljanske direkcije. Že v prvi dobi svojega službovanja, prav posebno pa kot načelnik oddelka in še najbolj kot vrhovni šef vseh železniških ustanov na našem ozemlju si je odhajajoči g. direktor zaradi svoje nepristranosti in pravčnosti pridobil simpatije in hvaležnost slehernega železničarja.

Zato se je v širokih železničarskih krogih samo od sebe sprožila misel, da bi se še enkrat vsi skupaj poslovili od svojega priljubljenega direktorja. Osebe in strokovna društva so pod vodstvom pomočnika direktorja ing. Kavčiča določila ta poslovilni večer na soboto dne 19. t. m. ob 20. uri, in sicer v dvorani Tabora v Ljubljani. Na prireditve so vabljivi predstavniki vseh železniških edinic z območja naše direkcije, pa tudi veliki krog njegovih prijateljev in znancev, ki jih ima v naši najodličnejši družbi. Dostop na prireditev mogoč vsakomur z rodbino.

Televizija prihaja...

Obisk v berlinskem oddajnem studiu

Berlin, februarja.

Že približno dve leti oddaja berlinska televizijska postaja vsak večer od 20. do 22. ure. Od začatka so se omejili na prenos filmov, v zadnjem času pa oddaja postaja tudi že neposredno »odtipane« spored. Zakaj »odtipane«? Ker svetlobni žarek z veliko brizno odtipa objekt pred oddajnim aparatom. Fotocelica spremeni potem svetlobno valovanje v električni, ki se oddaja trenutno z antensko energijo 16 kw preko antenskega stola v Witzleben. Slika se oddaja na valu 6,72 m, zvok pa na valu 7,06 m. Dosedanja oddaja se vrši na osnovi izumov Paula Nipkova, ki je prijavil prve patente že v zadnjih letih preteklega stoletja. Po njem se imenuje tudi postaja: »Fernsehsender Paul Nipkow«.

Pred kratkim se je postaja preselila v nove prostore v palači »Deutschlandhaus« na Trgu Adolfa Hitlerja, kajti pripravila se nov, velik, mogoče odločilni korak v razvoju televizije. Doslej namreč sprejemni aparati še niso dostopni privatnikom, ker je pravzaprav vsaka oddaja takorekoč še poskusna oddaja. Pač pa so v raznih okrajih Berlina mala televizijska gledališča, kjer si lahko vsakdo ogleda ta špas in sicer celo zastoj. Sprejemniki so last postne uprave, zgradila jih je trdkica »Telefunken« in kakor omenjeno, še niso dostopni javnosti tudi za drag denar ne. Vsak trenutke se mora namreč še kaj spremeniti normirati itd. Slika je velika 22 cm x 18 cm. Elnio v palači postnega ministrstva je naprava, ki poveča to sli-

ko na format 1,30 m x 1,00 m. Ta velika slika pa izgubi precej na ostrini in jasnosti. Sprejem je možen pri sedanji oddajni energiji na razdaljo 70 km. Razen v Berlinu je še en javni sprejemnik v Potsdamu.

Pa se povrnemo v studio oddajne postaje. Pr. sotovali smo neposredni oddaji in sicer nekakšni majhni propagandi za film »Es leuchten die Sterne«. Predstavili so se tu osebno, za enkrat še malemu krogu »gledalcev na daljavo« avtor in režiser H. H. Zerlett, dalje pisalka La Jana, nova zvezda Vera Bergman, ki je preko noči zasijala na filmskem nebu, dve igralki v originalnih kostumih iz filma in slednjič je bil »izprašan« od speakerja tudi komponist.

Seveda se napovedovalec tudi vidi v sliki in mora biti tudi šminkan. Televizijska zahteva tudi šminko in celo še močnejšo in izrazitejšo nego film. (Napovedovalke in speakrji, veselite se!)

»Najstrašnejše« za sodelujoče pri televizijski oddaji je, da morajo biti v popolni temi! To se sliši pač paradoksalno. Fotocelica je močno občutljiva živalica, ki ne preneha svetlobo. Pač samo ono, katero pošilja snop »odtipane« žarkov. Tako se je primerilo n. pr. ko se je speaker zahvalil režiserju Zerlettu za javni intervju in mu hotel stisniti roko da sta se nekaj časa lovila za roke, predno sta se »ujela«.

Ta precejšnja težava pa z novo metodo ki je že izdelana odnada. Po novem načinu ki je zasnovan na nešteti novih patentih, kjer odpade fotocelica, bo prišel

kund počakajo, preden prižgo luči, da morejo dame spraviti naočnike...

»Pozor, zdaj pa brž nataknite naočnike...« šššššš... je zasumelo po gledačih, kajti vsi so hkrati jemali naočnike iz celofanastega ovitka. Smeh že zaradi tega spontanega šundra. In zdajci zares gledamo plastični film! Efekt je popoln. Moram priznati, da skoraj 100%. Včasih je, skoraj bi dejal, še več ko 100 procenten! Namreč, če vrže igralec kak predmet, n. pr. žogo v smeri proti kameri, imaš popoln občutek, da ti bo naslednji hip sedela na nosu! V dvorani pa smeh in grohot, kajti vsakdo se prestraši in nehotе pomežikne! Objekt stopi dobesedno iz platna in seže do tebe, seveda le v sliki.

Film, ki se je predvajal, ima dolžino običajnega reklamnega filma, je propagandnega značaja in dela reklamo za neko zavarovalnico. Plastični film mora dozoriti v reklamnem filmu, preden bo mogel nuditi filmu za glavni spored prave umetniške prednosti.

Po predavanju so prišli uslužbenci kina in pobrali naočnike v velike koše. Škoda, rad bi si jih obdržal za spomin... Nato smo videli »in natura« najnovejšo projekcijske stroje model »Ernmann VII B«. Imel sem priliko razgovarjati se nato z generalnim direktorjem g. Ernmannom, ki mi je podaril svoje lastne polarizacijske naočnike (za spomin!), ker sem ga pobral za ceno. Saj niso dragi, samo 1 marko, pa bodo še cenejši! Vendar je za kinopodjetnika zadeva s plastičnim filmom zaenkrat še draga. Celotna preureditev, to je nastavek k projektorju, močnejša luč (Beck) in novo platno pride na 10.000 mark. V laboratoriju ima Zeiss Ikon že »Farbraumtonfilm«, kar je sen bodočosti. Gen. dir. Ernmann je izrazil veselje, da ima velik ljubljanski kino njegove stroje.

Dr. Marjan Foerster.

Domače vesti

Routarji se branijo

Pred dnevi smo poročali o zanimivem sporu, ki ga je povzročil revizor Zadrugne zveze g. Ignac Tirs s svojim nastopom na obnem zboru Električne zadruge v Spodnji Šiški 19. decembra lanskega leta. G. Tirs je tedaj z živim namenom primerjal zborovalce z »routarji«, ko jim je očital: Vedete se kakor v Routah. Industrialec g. Milivoj Lajovic je proti g. Tirsu virožil tožbo, ki se je pri prvi instanci končala z obsodbo na plačilo pravnih stroškov in povprečnine. V zvezi s to afero smo prejeli z Gorenjskega dopis, ki nazorno izpričuje, kako po krivem si včasih ljudje pomanjkljivega takta izmišljujejo žaljivke na račun dostojnih, spoštovanih vrednih ljudi:

Routar, kaj si je človek, ki je rekel to psovko, misli in kakšen je razlog, da je hotel z njo žaliti pošteno, delavno, da celo bogoljubno ljudstvo, ki je v Routah doma? Si mar žaljevec predstavlja pod »routarjem«? Posebno kasto ljudi, ki jim pritičejo odlike zdravbarja in razgrajarja? Mar misli, da Routarji niso ljudje, kakor on sam, a se morajo po vrhu težko boriti z zemljo in nebom, da izgrajajo iz njiju, kar jim je najbolj nujno za življenje? Že dolgo živim med Routarji, občudujem njih žilavo vztrajnost pri težkem delu, gledam jih v cerkvi, na zborovanju, v gostilni ob nedeljah. Pa ne morem reči, da bi se njih dejanje in nehanje moglo jemati kot nekaj manjvrednega in spotikljivega. Narobe je res, da prinaša mešanico kot turist mednje marsikaj zlega. Posebej se ljudje, ki v mestu živijo kot katoliška gospoda, prihajajo pogostokrat med Routarje in v gore samo zato, da odvržejo vse moralne in formalne vezi in se vedejo, kakor da so nekaj vzvišeneja nad naravo in ljudmi. Prav te vrste turisti ustvarjajo med mešanost in kmetom prepada, čeprav so iz preproste ga, routarskega ljudstva izšli najboljši sinovi našega naroda. Nam Routarjem se zdi samo, da ima ta »selitas« premalo resnega dela, zato ne more imeti resnega odnosa do človeka in narave, pa se iz dolgega časa spoznava iz izpadih.

Pri neredni stolici, napihnjenosti črevesja zaradi zagatjenosti, odvajanja naravnega »Franz-Josefova« grenčica zaostanke prebave, nakupineje v črevesju. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« naravnega grenčica s popolnim uspehom pri moških, ženah in takti pri otrocih.

Ugi. reg. št. 15. 483.35

* Odlikovanje predsednika dansko-uzelovskega društva v Kopenhagenu. Arhitekt in arheolog Ejnar Dzygwe, ki si je pridobil kot ustanovitelj in predsednik dansko-uzelovskega društva v Kopenhagenu velike zasluge za našo državo in naš narod ter se je večkrat udeleževal tudi arheoloških ekspedicij v naši državi, je bil zdaj odlikovan z redom sv. Save II. reda. Zasluzni danski znanstvenik je napisal tudi več razprav o zgodovinskih zakladih Jugoslavije.

* Odopklje našega generalnega konzula v Celovcu. Dosedanji generalni konzul v Celovcu dr. Ljudevit Koser je odpoklican in premeščen kot svetnik v zunanje ministrstvo. Za generalnega konzula v Celovcu je imenovan dosednji svetnik zunanjega ministrstva Nikolaj Jovanović. Po odpoklicu dr. Koserja ni v Evropi noben Slovenec več na vodilnem diplomatskem, odnosno konzularnem položaju.

* V naši državi je 13.000 avtomobilov. Motorizacija je pri nas slabo razvita. Po zadnjem štetju je v vsej državi okrog 13.000 avtomobilov in za nje se porabi na leto okrog 400.000 lit. bencina. Nameravali so zgraditi dve tovarni blizu Zemunu, a je ta akcija zapela. Pri nas je manj avtomobilov kakor v Madžarski, Rumuniji in Avstriji, čeprav sta prva in tretja država manjši od naše. V Angliji pride na 1.000 prebivalcev 40 avtomobilov, v Franciji celo 54, v Nemčiji 15, v Avstriji in ČSR po 5, v Grčiji 2, pri nas pa 0,7 avtomobila.

* Obledelje obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH. 1. * Pri zaprtju in motenju v prenavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega Franca Jožetove grenčice.

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Jeglič Joža iz Seic, Vodopija Janko iz Ljubljane, Kostanjevec Bogomir iz Nove vasi, Pezdevšek Karel iz Maribora, Jevšek Vladimir iz Kranja, Krže Ivan iz Ribnice. Cestitamoi!

* V teleonskem prometu z Grčijo se odsej lahko vrše tudi tale vrste telefonskih razgovorov: razgovori v abonmanu, določeni za vsak dan med istimi centralami v istem času vnaprej in napovedani za ves mesec ali za več kot teden dni; slučajni razgovori v določenem času; razgovori z dopolnilno pristojbino; zahteve po informaciji in zveze, ki jih piloti zahtevajo v primeru prislilnega pristanka.

* Mednarodna avtomobilska cesta skozi Vojvodino bo gotova do 1. julija leta 1939. Do Palice je cesta že gotova, med Bačko Topolo in Subotico pa je dovršena do Aleksandrova.

KRASNO

volno blago za spomladanske obleke, kostume in plašče je prejela tvrdka »Manufaktura«, kom. družba, Mestni trg 17.

* Napredek muslimanskega ženstva se kaže z ustanovitvijo mešanaške pevškega zbora »Sloga« v Banjaluki. Ta zbor tvorijo člani in članice islamske veroizpovedi. V Banjaluki je več pevskih društev kakor v katerikoli drugem mestu v Bosni. Med vsemi pevskimi organizacijami je »Sloga« najbolj popularna. V njej delujeta znana pevec brata Karabegovića, ki uživata sloves najboljših interpretov bosanskih sevdalica.

* Zakleta ladja v spinskih luk. Angleški parnik »Shooters Island« sprenja zia usoda in velja zdaj za zakletko ladjo. To tembolj, ker se je doznalo, da je bil nekdanji lastnik tega parnika največji in najnevarnejši ameriški gangster Al Capone, ko so ga zaprli, so ameriške oblasti zaplenile tudi njegov parnik, ki je ostal razdejan v neki ladjedelnici več let. Pred nekaj meseci ga je kupil banghajski podjetnik Martine, ki je angleški državljan. Kupil je tuhi parnik »Destinat«, ki je tudi pred tedni ostal v Splitu in tam tudi doživel svojo »kitajsko revolucijo«. Na svoji prvi vožnji pod novim lastništvom je parnik »Shooters Island« doživel od lužne Amerike do Splita celo vrsto nezdov. Samo od Stettina do Splita je imel v 45 dneh tri zelo hude nesreče. Enkrat karambol, drugič strašno nevihto, tretjič pa nevarne defekte. K zli usodi in ladje je treba zdaj seveda še pristiati upor kitajske posadke in samomor prvega strojnika. Kitajski mornarji niso bili pod nobenim pozivom obnoviti pogodbe z nesrečno ladjo. So bolj kakor mornarji pa sta bila do parnika že od začetka nezaupljivi oficir in inženjer, ki sta se v Splitu izkrcala. Ta dva Kitajca tu di italijanskim ladjam ne zaupata in se ho sta vkrcala na kako našo ladjo ter polovala z njo do afriške obale, odkoder nameravata potovati na Kitajsko, da se udeležita vojne proti Japoncem. Zakleta ladja je zdaj spiliško luko zapustila in z njo so odpolovali trije naši pomorci kot nasledniki obeh Kitajcev, ki sta se izkrcala, in prvega strojnika, ki se je zastrupil. V Port Saidu pa bo moral parnik naleteti novo posadko, ker se bo tam izkrcalo 39 kitajskih mornarjev.

TRI ZLATE DEKLICE

je film, ki je tudi za Ljubljano senzacija. DEANNA DURBIN in njeni dve tovarišici so res prav ljube dekllice in bodo očarale vsakogar. Ne pozabite, da se ta film ravno kar predvaja

v KINU SLOGA, telefon 27-30

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Upor „Mlade Italije“ proti Avstriji v Milanu

Tragedija Mazzinijevih borcev za svobodo pred 85 leti, pri kateri so izgubili življenje tudi slovenski vojaki

Trst, 14. februarja. Na kraju zime mineva zdaj 85 let, odkar so padli strelji iz avstrijskih pušk in upihni življenje vodjem milanskega upora. Vojaki uspehi v poletju 1848. pomlad 1849., padec Benetk v avgustu 1849., vse velike bitke, ki so se jih udeležili tudi slovenski polki, so sicer vzpostavile avstrijsko oblast, vendar osvobodilnih težej »Mlade Italije« niso mogli zatreti.

Mazzini je iz Londona vodil živahno propagando za odpor proti Avstriji. Na tihem se je pripravljala v zasedenem ozemlju velika vstaja, po vsej Italiji so organizirali posebno loterijo, katere čisti izkupček je bil namenjen zarotnikom.

Mržnja do Avstrijev je iz dneva v dan naraščala. V Livornu so odkrili že l. 1850 zaroto, isto leto so Italijani v zasedenem ozemlju vpriporili tako zvano »cigarno revolucijo« in so vsakega ropaka, ki je kadil avstrijski erarni tobak, napadli. L. 1852, so Avstriji s silo zatrli upor v Mantovi in sidišče je pod osebnim vodstvom silovskega feldmaršala Radetzkega odkrilo zaroto, ki je imela razporedene mreže po vsem Apeninskem polotoku.

Dne 2. januarja 1853 so a retrirali v Milano, v skriti gostilnici »Alla Riviera«, blizu Porte Comasino, 14 zarotnikov. Voda te skupine je bil Giacomo Colombo. Pod vodstvom stotnika, avditorja Pichlerja, ki je bil kasneje kot dolgoletni policijski ravatelj v Trstu dobro znan slovenskemu življu, so spet odkrili podtalno rovarjenje proti Avstriji.

Znakov je bilo tedaj dovolj, da se bliža upor. Slovenski vojaki, ki so služili v milanski garniziji, so kasneje v domovini

vedeli povedati, kako so na stražah, opazujoč počestno vrvenje Italijanov, že dolgo prej slutili, da se za blesteviti očmi, polnimi mržnje do vsega, kar je avstrijskega, nekaj kuje Spricho vsakdanjih glasov o uporu ki se kasneje niso uresničili, so pa bile avstrijske okupacijske oblasti manj čuječe. Tako se tudi niso dosti zme nile, ko je 6. februarja 1853. krožila po Milanu vest o nameravanem uporu. Poveljnik vojaške policije, polkovnik Francois, je še prejšnji dan prejel svara, da se pripravljajo napadi na garnizije. Potniki, ki so dospeli iz okolice v mesto, so celo iz Piemonta prinesli vesti o skrivnih pripravah, pa jim nihče ni verjel.

Dne 6. februarja 1853. je bila deževna nedelja. Polnočje 10. pešpolka je pravkar prevzel glavno stražo na »Palazzo Reale«, pred katedralo. Okrog 5 ure popoldne, ko se je že mračilo, je planilo nenadoma več zarotnikov na avstrijske straže in jih pomorilo. Z golimi bodali so se vrgli ostali uporniki na oficirje in moštvo, ki je bilo slučajno na ulici. Dvanaest vojakov je bilo takoj mrtvih, 69 težko ranjenih, med njimi tudi 5 oficirjev.

Koroški pešpolk, ki je z ostalimi štirimi polki tvoril milansko posadko, je bil nastanjen v Francescovi kasarni. Tudi tu so uporniki napadli straže, dva vojaka sta bila zabodena, 18, med njimi tudi nekaj koroških Slovencev, je obležalo hudo ranjenih. Šele zdaj so se zganile okupacijske oblasti in alarmirano vojaštvo je z nasajenimi bajoneti izpraznilo milanske ulice. Na hitro postavljene barikade zarotnikov so Avstriji z naskokom razdeljali in oč. zvečer je bil mir v mestu spet vzpostavljen.

* Snelni zameti v južnih krajih. Že tri dni močno sneži v Gostivaru in v okolici ter je Gostivar popolnoma odrezan od okolice. Tudi prometne zveze Kičevo-Uhrin in Kičevo-Gostivar so zaradi obilnega snega prekinjene. Močno sneži tudi v Sandžaku in po čiva ves promet na cesti Sjenica-Novi Pazar.

* Hrib se ruši na železniško progo. Na železniški progi Mostar-Sarajevo se je blizu postaje Jabiljanec že v soboto vsul velik plaz s hriba ok. progi ter zasul progo na razdaljo kakih 80 m. Plaz se ni popolnoma sesedel, marveč se je z veliko naglico vsul na progo Cele skale in veliki kosi kamenja so pri tem preko proge zgrmili s silno brzino v Neretvo. Progo čestijo z vso vneto, a še v ponedeljek niso mogli urediti prometa. Ker se je ves hrib razklat, preti nevarnost novih plazov. Ko je promet počival, se je nakopičilo mnogo blaga na postaji Alipašin most in na drugih kolodvorih.

* Prvo cigansko diletantsko gledališče je ustanovljeno v Kumanovu in je svojo prvo predstavo te dni doseglo velike uspehe. Od vseh prireditelj, ki so bili letos v Kumanovu, je bila ciganska najboljše in najbolj obiskana. Uspeh je ciganske diletante ohranil in na topli bodo še v raznih drugih krajih.

* Udeležite se avtoizletov od 12. do 16. marca na Dunajski velesajem, od 19. do 20. marca v Gorico ali Tret, od 25. do 27. marca v Padovo in Benetke, od 2. do 11. aprila v Firence, Rim, Napoli, Vezuv, Capri. Potrobnosti informacije in prijave v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, telef. 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

Iz Ljubliane

u— Praznik vlega Sokola. Te dni je črtni in zdrav praznovanje svojo 50-letnico g. Altin Entor, zaslužni nacionalni in sokolski delavec. Doma je iz Zagorja ob Savi, kjer se je že s 17 leti vneto udeleževal pri Sokolu kot dober telovadec in nadarjen član sokolskega gledališkega odra. Kakor sokolski telovadec, tako je tudi odr se danes zvest. Borba za obstoj ga je iz domačega kraja privela na Jesenice, kjer je bil več let v službi KID. Tudi na Jesenicah se je ves posvetil nacionalnemu delu in Jaka Šolar je našel v njem doberga sodravnika pri gledališkem odseku. Leta 1920. je dobil službo pri železnici in služboval je najprej v Zidanem mostu. Precej časa je sodeloval z vso vneto pri radetskem Sokolu, po 9 letih pa je prišel službovat v svojo rojstni kraj, kjer se je uvrstil med najboljše moči sokolskega gledališkega odseka. V svoji težki službi ne pozna izgovora in nima časa in ni pridivite Sokola in drugih nacionalnih društev. Na mnogih sokolskih odrih je že gostoval in povod žel uspehe. Odkar je bil premeščen v Ljubljano, se pošteno udeležuje pri Sokolu III., je pa tudi odlična moč na odr železkega Sokola. Kakor v nacionalnih, tako se vneto udeležuje tudi v strokovnih organizacijah. S svojo znanostjo in dotrnostnostjo si je pridobil mnogo iskrenih prijateljev, ki mu ob življenjskem jubileju prisrčno čestitajo.

u— Tenorist Anton Dermota, solist lunske državne opere, bo pel prvič na našem odr Lenskega v Čajkovskega »Eugenij Onjegin«. Lirčna partija Lenskega je mlademu pevcu izmed vseh, kar jih je doslej pel, najljubša in se mu po svojem slovanskem čustvovanju tudi izredno prilaga. Dermota je imel z Lenskimi na dunajski državni operi, kjer mu je bila partnerica svetovnoznana Jarmila Novolna, popoln uspeh. Da bi nudi ljubljensku ljubljansko občinstvu kar največ, je odlični gost eam poskrbel tudi za garderobo in bo nastopil v istih kostumih kakor na Dunaju. Ljubiteljem opere se obeta drevo izreden užitek!

u— Podpornemu društvu za gluho mlado je poslal g. dr. Milan Lemež, odvetnik v Ljubljani iz neke pravdne poravnave znesek 100 din, g. Ciril Stiar, tiskar, nar v Ljubljani, pa je daroval v sklad Vite Zupančičeve pri tem društvu znesek 100 din. Prisrčna hvala!

Novo!

Senzacija za odrasle in otroke! SLAVNI MGRYR POPAJ IN DRUGI. VELIKA PRAVLJONA REVILJA BAEVASTIH RISANIH FILMOV.

Kino Matica 21-24

ob 16., 19.15 in 21.15 uri

1. Popaj, Ali Baba in 40 razbojnikov
2. Popaj rekorder
3. Popaj v bolnico
4. Popaj v zoološkem vrtu
5. Betty Boop in več moderna
6. Kuža Bonco v gledališču
7. Zajčja svatba
8. Raj na zemlji
9. Kozaške pesmi.

u— Vremensko hišico v Zvezdi smo vendar dobili novo. Stara preveč v senco postavljena je koristila vremenskemu opazovanju naše javnosti kakih 40 let. Bila je iz namene železa, kar je bilo že samo na sebi pogrešno. V toku časa je že docela zarjavela hišica bila povsem zanemarjena. Med vsemi vstavljenimi aparati je imel od tedna do tedna zabeležen potek vremena je anaroidni barograf. Vsak ponedeljek zjutraj so redno menjavali tedenki izpisani trak z novim. V novo hišico smo dobili dokaj močnejši in občutljivejši aparat te vrste in moramo mu, kakor je videti, dati to čast, da mu bo stari negovalec še dalje ostal zvest. Zal pa v tem pogledu ni videti izboljšanja pri termometru najnižje in najvišje temperature, ki ga je postavila tvrdka Zajc nad barografom. Že pri starem termometru te vrste, na zapadni strani stare hišice je opaziti, da ga ni nihče reguliral kakor bi bilo pričakovati, vsak dan z magnetom v roki. Novi termometer je zašel delovati pravkar najslabje, dosegel je popoldne maksimum 21.5° C. Se večer popoldne je železna značka, ki jo poriva živo srebro, ostala na istem mestu. Če ima že nova naprava namen, ustrežati točnemu vremenskemu opazovanju bolje kakor prej, je treba nekoga, ki bo trdno, vsak dan skrbel za potrebne regulacije.

Ca c'est Paris...

Kazina 19. t. m.

u— Sneg se je ponujal včeraj ves dan, ni pa utegnil zaplesati v izdatnejšem metožu. V zraku prevladuje veter iz vzhodne smeri, za snežinke je premalo vlažnega dotoka. Šele pod večer je jelo na gosti snežiti in bela odeja se je prijemala tal. Močno je pa naletal sneg po Gorskem kotaru in Bosni. V Sarajevu je zapadlo precej novega snega, najnižja temperatura je od -15° prejšnjega dne odjenjala včeraj na -6° pod ničlo. V Ljubljani je ticalo včeraj zjutraj živo srebro na jedišču. Podnevi je bilo le nekaj stopinj topleje in če se bo vrame le malo bolj ovlažilo, ne bo treba skrbeti da bi se nam snežena odeja prezgodaj umaknila v planine.

u— Tečaj za razne sevdvice napovedan za 17. t. m., moramo zaradi zaposlenosti učitelje preložiti na nedoločen čas. Točen dan bomo objavili v dnevniki in prihodnji številki »Gospodinec«. — Zveza gospodinj.

u— Praktično kuhanje na elektrifinim rešju bo danes ob pol 17. v prostorih Zveze gospodinj, Gradišče 14.

u— Kurent je zaplesal, zavriskal in vsi so plesali in peli z njim. Na pustno soboto 26. t. m. bomo tudi mi zaplesali in zapeeli s Kurentom v »Kurentovi vasi« noč na Taboru.

u— Sokol II. priredi na pustno soboto v kazinskih dvoranih tradicionalni pustni ples na katerega vabi vse prijatelje društva. Dostojne maske dobrodošle.

u— Naše malčke in mamice vabi Atena na otroški ringaraja pod geslom »Deja za deca« na pustno nedeljo popoldne v dvorani Kazine.

Iz Celja

u— Celje dobi s 1. majem vojaško godbo. Mestna občina je prejela obvestilo, da bo dobilo Celje s 1. majem stalno vojaško godbo. S tem bo uresničena želja vsega prebivalstva. Za vojaško godbo sta se že mnogo let potegovala mestna občina ter Opleševalno in tujkoprometno društvo v Celju. Vojaška godba bo tudi za tujski promet v Celju pomembna pridobitev.

KINO METROPOL — CELJE
»KRONSKI BISERIC«
V tem veličastnem filmu vidite vse zgodovinske osebnosti! Sacha Guitry!

u— Sneg je začel naletavati včeraj zjutraj v Celju in okolici. Snežilo je po malem ves dan. Ker je sneg suh, se je ustalil tudi v dolini, vendar pa je snežna odeja še zelo tanka.

u— Nesreča pri spravljaju lesa. Ko je 24-letni, pri oskrbništvu škofijskih posestev v Nazariji pri Mozirju zaposleni delavec Karel Ošep iz Solčave spravjal te dni les po drži v dolino, ga je začel velik hloed in mu zlomil levo nogo v stopalu. Ošepa so prepeljali v celjsko bolnišnico.

Vremenska poročila

Dozdevno vreme v februarju po stoletnem koledarju. Dan je dolg 9 ur 29 minut do 29 minut do 10 ur 57 minut

S. 16. Julijan
Strahomir
C. 17. Donat
Vesela

snežno,

vetrovno, sneg

Tudi Vi, gospa, boste priporočali VISETIL TRIKO PERILO kakor hitro ga le enkrat oblečete

u— Huda nesreča s sanmi. V Srednji vasi v Bohinju je prišlo v ponedeljek do hude nesreče. Brezposelni delavec Martin Urbanc iz Stare fužine se je z družbo pejal na saneh, pa se je voz na ostrem ovinku zaletel v hišo, da se je povsem zdrobil. Urbanc je dobil težke poškodbe, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. — Ko je včeraj popoldne 64-letna zasebnica Ivana Skofova stopila iz svojega stanovanja v Trnovskem pristanu, ji je na poldiet pred hišo spodrselo, da si je zlomila nogo. Tudi njo so morali reševalci prepeljati v bolnico.

Danes premiera dunajske glasbe in humorja v veseli Stolzovi opereti:
Leo Slezak v svoji najboljši dosedanj vlogi!
LIZZI HOLZSCHUH, RUDOLF CARL.
V tem filmu kraljuje zopet prava dunajska domačnost — ki bo ugajala slehernemu občevalcu!
Smeh in krohot do solz — zabavno od prvega do zadnjega prizora!

Dunajske meodiie
DAS LETZTE FIAKERLIED)
Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15
KINO UNION, tel. 22-21

Konja sta ponoči zavozila v vlak

»Jutro« je dne 1. februarja objavilo članek pod naslovom »Konja sta ponoči zavozila v vlak — po srečnem naključju je voznik ostal živ.« Z nekaterimi navedbami v omenjenem članku se čuti prizadete željezniški čuvaj Karol Kisovec, ki nas je naprosil, da objavimo k članku naslednje njegove ugotovitve:

Že v prvem delu tega članka so nekatere netočne trditve ki pa se tičejo druge čuvaja. A zadnji del članka se tiče pooblaščenega, ki sem takrat imel službo čuvaja. Poročevalec trdi, da so zapornice oddaljene 20 m od čuvajnice, v resnici so pa oddaljene 90 m kar je zelo važno. Da je navaja poročilo, da se je podobna nesreča zgodila pred 4 leti. V resnici je to bilo 18. junija 1932. Kmet takrat ni vozil jabolk, ker jih v juniju ni, marveč je vozil oglje. Njegov h konjev ni povzročil tovrstni vlak iz Zidanega mosta, marveč brzovlak, ki je vozil iz Ljubljane Brzovlak ni bil ustavljen tik pred vozom, marveč je povzročil konje, a voz in oba voznika sta po srečnem naključju ostala nepoškodovana.

Ne odgovarja resnici trditev, da zapornice niso bile spuščene. To naj bi bila tudi glavna krivdica, da se je nesreča zgodila. Resnica pa je, da sta se konja brez nadzorstva — s specima voznikom na vozu — ognila spuščeni zapornici 50 cm sicer v breg, preskočila sta kakih 50 cm širok in en meter globok jarek (zidan iz kamna) ob železniškem tiru ter sta tako pršla na progo. Med tem je privozil brzovlak iz Ljubljane, ki je konjema odrezal glavi. Bila sta oba mrtva. Voznik je pa med tem še vedno na vozu sladko spal. Prebudil ga je šele službojuči progovni čuvaj. Vse to je ugotovila tudi uradna komisija, zaradi česar je bil proti vozniku uveden tudi kazenski postopek zaradi kršenja cestnega reda — Jevnica, 6. februarja 1938 — Karol Kisovec, s. r.

— Krajinski odbor Legije koroskih borcev v Celju je imel v nedeljo dopoldne v Narodnem domu svoj prvi redni občni zbor, ki se ga je udeležilo nad 80 članov. Zastopnik glavnega odbora iz Ljubljane je poročal, da je akcija za priznanje dobrovoljstva v polnem teku. Legija namerava izdati spominsko knjigo o bojih na severni meji. Pri delu bo obsegal politično, slovensko in kulturno zgodovino Slovencev na Koroskem. Štajerskem in v Prekmurju, drugi del pa razmere in dogodke pred in med vojno ter po osvoboditvi. Odbor predstavlja zopet a. m. Dušan Rudolf.

KINO UNION

Danes premiera filma

GENERAL LING

Napeta drama z japonsko-kitajski vojne.

— Bojničarski tečaj Rdečega križa v Celju se bo pričel danes v sredo. Predavanja bodo ob sredah in petkih od 19. do 20.30 v Zdravstvenem domu.

— Celjani so lani mnogo popili in pokadili. Lani so v Celju popili 593.554 l vina in vinskega mosta, 321.350 l piva, 117.893 l sajveve ter 47.125 l žganja. Iker jev in konjaka. Tobačnih izdelkov so popili za 12.839.248 din, cigaretnega opirja pa so porabili za 127.900 din. Za alkohole pijače in tobakne izdelke je šlo ekoma 25 milijonov dinarjev.

Iz Maribora

— Smrt vrliga moža V ponedeljek je preminil g. Andrej Lutman, upokojenec namestnik nadzornika straže Blagi rajniki je bil vse dni svojega življenja zaveden narodnjak. Doma je bil iz narodnega zavednega Standaža pri Gorici. Služboval je v Kopru, leta 1915 pa je bil premeščen v Maribor, kjer je služboval do svoje upokojitve pred desetimi leti. V službi je bil vesten in marljiv, svojim stanovnikom tovarišem pa je bil vedno dober prijatelj in svetovalec. Vrlemu dobričniku, poštenjaku in narodnjaku ohranimo trajen spomin. Žalujemo, zlasti sinu g. dr. S. Lutmanu, primariju internega oddelka tukaj, splošne bolnišnice, naše toplo sožalje!

— Razveljavitev razmah sokolskega dela v obsejnem št. lju. Naši agilni obmejni Sokoli so polagali svoj račun na letošnji občni zbor v nedeljo 13. t. m. Ob polnočestvili udeležbi ter prisotnosti župnega delegata br. Kranjca je otvoril in vodil zbor zaslužni starosta br. dr. Bačar. Iz poročila staroste, tajniškega poročila br. Skitka, blagajniškega poročila br. Karnerja, prosvetarja br. Kapuna, načelnika Mirka Pestička je razviden razveljavitev razmah šentiljskega Sokola. Zaradi prepoznavnosti br. staroste so si Sokoli izvolili novega starosta br. Ivana Rogliča, ki je v svojem govoru pohvalil požrtvovalno delo dosedanjega odbora, zlasti pa delo br. dr. Bačarja, Pestička, Kapuna, s. Francke Varlove in Mire Mermoljeve. V novo upravo so izvoljeni sledeči bratje in sestre: Starosta Ivan Roglič, podstarosta Josip Bauman, tajnica Mira Mermolja, blagajnik Karner, gospodar Stjepan, načelnik Mirko Pestiček, nam J. Taler, načelnica Francka Vart, nam Mimi Sipek, odborniki dr. Bačar, Milan Jelenko, Ivan Maček, Habulin, Muršec Karl, Krautberger Robert, Janko Naberger, Mušec Josip, Gačnik Litza in Škerianec Cezira, v častno razsodišče pa dr. Bačar, Ivan Mermolja in Stevo Habulin. Ob zaključku letošnjega zbora je spregovoril zanosno in pohvalne besede župni delegat br. Kranjc.

— Ekonomski tečaj Ljudske univerze opozarja na zanimivo in za razumevanje svetovnih dogodkov važno predavanje prof. Stupana o imperializmu in kolonialni ekspanziji. Predavanje bo drevi ob 20 na Trg akademiki (vhod iz Razlagove ulice).

— Po dveletnem prestatku zopet opera. V kratkem bo v gledališču po dveletnem prestatku, ki ga je deloma izpolnilo gostovanje ljubljanske opere v lastni organizaciji, uprizoritev priljubljene Verdijeve opere »Trubadur«. Kot baritonist nastopi novo angažirani g. C. Anžlovar.

— Posnesta izprememba Pekovski mojster Filip Kaukler je kupil od posestnika Matije Kosa hišo in parcelo v Jezdarski ulici za 150.000 dinarjev.

— Tatovi v frančiškanski cerkvi V času, ko je sofer Jože Urankar molil pri glavem oltarju mu je še neizsledeni storilec izmaknil iz klopi sofersko usnjato torbico, v kateri je bilo za 400 dinarjev drobiža.

Gospodarstvo

K znižanju uvozne carine na umetni bombaž

V lanskem oktobru je na sestanku jugoslovenskega nemškega gospodarskega odbora v Dubrovniku naša država pristala na to, da se naša carina pri uvozu umetnega bombaža (Zellwolle) zniža na 5 zlatih Din za 100 kg. Pretekli mesec je prišlo med našo in nemško vlado do tozadevne izmenjave not in sedaj objavljajo »Službene Novine« uredbo, s katero se dopolnjuje jugoslovensko-nemška trgovinska pogodba od 1. maja 1934. Umetni bombaž se je doslej carinil kot svilena vata in je znašala carina 50 zlatih Din za 100 kg. Na podlagi gornjega sporazuma z Nemčijo pa znaša sedaj na umetni bombaž le 5 zlatih Din s pripombo, da se kontrolna takega plača po določbah k tarifni številki 272, kakor za bombaž.

Kakor je znano, smo sličen dogovor sklenili tudi z Italijo za uvoz italijanskega umetnega bombaža »fiocco«. Za bočiči uvoz le nove važne tekstilne surovine pa bo merodajno še vprašanje, kako se bo ta surovina obdavčila s poslovnim davkom. Kajti če es bo umetni bombaž pri obremenitvi s skupnim davkom na poslovni promet smatral kot svila, bo uvoz nadalje otežen.

Umetni bombaž si je v nekaj letih med tekstilnimi surovinami pridobil prav odlično mesto. Izdeluje se iz celuloze, slično kakor umetna svila, vendar je cena umetnemu bombažu precej nižja. Pred leti so umetni bombaž prihili v večjem obsegu izdelovati predvsem v Nemčiji in Italiji, in to v glavnem pod vplivom avtarkičnih stremeljenj. Tako Nemčija kakor Italija si hočeta zagurati nadomestek za naravni bombaž, ki ga morata uvažati iz inozemstva. Podobno, kakor se je pred desetletji pojavila umetna svila le kot nadomestek za naravno svilo, pa si je kmalu priborila važno mesto med tekstilnimi surovinami, tako je tekstilna in-

dustrija tudi v umetnem bombažu spodbujala videla le nadomestek za bombaž v volno. Toda odlične lastnosti so umetnemu bombažu že v nekaj letih priborile značaj samostojne tekstilne surovine. Ne le v Italiji in Nemčiji tudi v številnih drugih državah se je pričela produkcija umetnega bombaža rapidno dvigati. Pri tem je značilno, da se je v zadnjih dveh letih naglo razvila produkcija umetnega bombaža tudi v Angliji, v klasični državi tekstilne industrije, in zlasti v Ameriki, ki sicer ne ve kam z ogromnimi zalozami naravnega bombaža.

Leta 1930 je znašala svetovna produkcija umetnega bombaža komaj 3300 ton, leta 1936 se je dvignila že na 139.900 ton, lani pa se je v primeri s prejšnjim letom še podvojila na 272.200 ton. Produkcija Zedinjenih državah se je lani povečala od 12 na 30 milijonov liber; navzlic temu povečanju lastne produkcije pa so morale Zedinjene države v preteklem letu uvoziti iz inozemstva še za 20 milijonov liber le nove tekstilne surovine.

Vzporedno z viharim napredkom produkcije je v zadnjih letih naglo napredovala tudi kakovost umetnega bombaža, kar mu je dalo nove možnosti uporabe. Prvotno so umetni bombaž uporabljali le kot dodatek k naravnim tekstilnim surovinam danes pa ga uporabljajo tudi kot samostojno tekstilno surovino. Čeprav je umetni bombaž še vedno za okrog 50% dražji od naravnega bombaža, vendar se nizova uporaba v tekstilni industriji stalno dviga. Projelejski proces omogoča namreč izdelovanje vlaken z različnimi lastnostmi. Ta tehnični razvoj pa nikakor še ni končan. Danes izdelujejo še posebne vrste umetnega bombaža za mešanje z naravnim bombažom, za mešanje v volno, kakor tudi za druge specialne svrhe.

Janja novih zapisov. Po doseglju uredbi država ni bila dolžna po osebnosti plačevati obresti na blaginjske zapise ki niso bili vnovčeni. Določbe glede davčne prostosti, pupilarnosti in sposobnosti zapisov za polaganje kavič, ostanejo nespremenjene. Prav tako ostane nespremenjena določba, da se smejo ti zapisi vstavljati v bilanco po nominalni vrednosti.

Zasedanje tarifnega odbora. V soboto 12. t. m. se je ponovno sestala sekcija tarifnega odbora, da formuliše svoje predloge o tarifni za kemične proizvode. Ostale sekcije so nadaljevalje svoja posvetovanja v ponedeljek in torek. Na dosedanjih sestankih so bili formulirani predlozi za plenum, ki se tičejo cementa in avtomobilskih proizvodov. Tarifni odbor predlaga za številne kmetijske proizvode zmanjšanje tarif. Glede žita in moka naj se nadalje obdržijo različne med tarifno za žito in moko cenila naj se ukine milnina tarifa. Včeraj so se posvetovanja tarifnega odbora v glavnem končali in se bo danes sestel plenum tarifnega odbora, ki bo sestavil definitivne predloge k novi železniški blaginjski tarifi.

— Zasedanje širšega strokovnega odbora za les. V ponedeljek se je sestel v Beogradu k prvemu rednemu zasedanju širš. strokovni odbor za les. Na dnevnem redu tega zasedanja je med drugim vprašanje reforme železniške tarife za les, razprava o sestanku stalnega jugoslovensko-nemškega lesnega odbora v Bisenahu in razprava o cenovniku za zavarovanje valute.

— Nadaljnja prepoved veleblagovnic z enotnimi cenami v Franciji. Kakor v drugih državah razlikujejo tudi v Franciji velike trgovske magazine, ki nudijo v vsaki stroki kupcu bogato izbiro blaga, od veleblagovnic z enotnimi cenami, ki prodajajo po večini manjvredno blago brez možnosti kakovostne izbire po enotnih cenah. Ustanavljanje takih veleblagovnic z enotnimi cenami je v Franciji začasno prepovedano. Sedaj poročajo iz Pariza, da je pripravljen nov zakonski načrt, ki predvideva podaljšanje prepovedi ustanavljanja takih obratov do 1. aprila 1939.

— Pooblastila za špediterje obrti, agencije in trgovinska zastopništva. V »Službenem Listu« dravske banovine je objavljena odločba, ki jo je izdal ban dravske banovine na podlagi čl. 3 ministrske uredbe od 30. oktobra 1937, ki predpisuje dovolitve (koncesije) za špediterje (odpravniki obrti, obrti za posredovanja v trgovinskih poslih (agencije) in za trgovinska zastopništva. Ban je v smislu ministrske uredbe odredil, da se morajo predložiti vsa, pred uveljavljenjem gornje ministrske uredbe izdana pooblastila (odnosno obrtni listi) pristojnemu upravnemu oblastvu prve stopnje v roku 3 mesecev (do 8. maja t. l.), in sicer zaradi registracije, da veljajo ta pooblastila kot dovolila v smislu čl. 1 ministrske uredbe. Obenem je treba predložiti potrdila Zbornice za TOI, da je imetnik dotično obrt v zadnjem letu dejansko izvrševal.

— Licitacije. Pri štabu dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo 16. t. m. javna ustmena licitacija za dobavo mesnih konzerv — paprikaša, dne 22. t. m. licitacija za dobavo drv, dne 23. t. m. za dobavo premoga in 21. marca licitacija za dobavo petroleja. Dne 1. marca bo pri štabu šumadijske divizijske oblasti v Kragujevcu prva javna ustmena licitacija za dobavo sladkorja, konzervirane kave, čaja, kisla iz kvasa. Komercialni odsek vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu razpisuje za 2. marč ofertno licitacijo za dobavo raznih strojev (za freziranje, struženje, brušenje itd.).

Dolgoročna

posojila

proti vključbi na prvo mesto

na razpolago

po zelo ugodnih pogojih.

Slovenska banka d. d.

Ljubljana,

Krekov trg 10.

Mojstrovina za razvajenca

Način izdelave nove čokolade Strato ni samo dolgo-trajen postopek po načinu patenta inž. Paika, temveč se morajo zanjo porabljati tudi le najboljše surovine, če hočemo, da se vzhajanje čokolade in z njim naprava malih luknjic posreči. Oboje: izbrane surovine in pa patentirani postopek dajeja tej čokoladi le njej lastno rahlost, lažjo prebavljivost in dobroto. Strato čokolado dobite v vsaki boljši trgovini.

MIRIM kraljica čokolade

— Licitacije. Pri vojno-sanitetnem zavodu v Zemutu bo 16. marca t. l. ofertna licitacija za dobavo morske trave, lanenega platna za žimnice in blazne, sukanca itd. Drekacija sum v Zagrebu bo 5. marca potom javne ofertne licitacije prodala razni material iz lesa (okrove za sođe, razne odpadke bukovce, hrastove in kostanjeve trske itd.). Pri upravi smodnišnice v Kamniku se bo vršila 25. februarja prva pisma pogodba radi sklenitve direktne pogodbe za dobavo 24.000 kg nafte za pogon motorjev.

— Dobave. Štab dravske divizijske oblasti v Ljubljani sprejema do 17. t. m. ponudbe za dobavo olja in zdroba. Računovodstvo uprave zavoda »Sarajevo« v Sarajevu sprejema do 23. t. m. ponudbe za dobavo ščetk. Direkcija drž. rudnika v Brezi sprejema do 24. t. m. ponudbe za dobavo samotne mase Igrit-special ter elektr. skripcev štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemutu sprejema do 25. t. m. ponudbe za dobavo vijakov, do 28. t. m. pa ponudbe za dobavo manesmanovih cevi. Intendantura komande pomorskega arzenala v Titvu sprejema do 5. marca ponudbe za dobavo ročavice, jekla, odporne gasprotno ognju, sesalke »Bergauer« ter železnih cev. Strojni oddelek direktorije drž. železnice v Subotici sprejema do 7. marca ponudbe za dobavo električnega materialja. Direkcija državnega rudnika v Vrdniku sprejema do 9. marca ponudbe za dobavo bakrenih cevi in raznih vodov, do 10. marca pa ponudbe za dobavo raznega električnega materiala za signalizacijo (jamskih zvoncev itd.).

Borze

15. februarja

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi trgovali po 8.5750, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem »kitingu« je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.5550 (v Beogradu po 8.51) in v angleških funtih po 238, medtem ko so se grški bomi nudili po 28.75. Nemški kilingi ški čeki stavejo v Ljubljani 14.40, v Beogradu 14.3502 in v Zagrebu 14.3250, odnoso na 15 za maj 14.2250.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila tendenca v začetku prometa nadalje mlačna in je prišlo v Vojni škodi do prometa po 454; pozneje pa je se tečaj zopet dvignil in so bili zabeleženi zaključki do 460 (v Beogradu je bil promet po 454 — 456). V ostalih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2402.16—2416.76 Berlin 1733.28 — 1747.16, Bruselj 728.45 — 733.51, Curth 996.45 — 1003.52, London 215.03 — 217.08 New York 4254.76 — 4291.07, Pariz 141.27 — 142.71, Praga 150.79 — 151.89, Trst 224.95 — 228.03. Curth Beograd 10, Pariz 14.16, London 21.61, New York 429.625, Bruselj 73.09, Milan 22.65, Amsterdam 240.95, Berlin 174.0250, Dunaj 79.50, Stockholm 11.40, Oslo 108.60, København 96.4750, Praga 15.1350, Varšava 82, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFERNTI

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 457 — 460, za marč 455 — 457, 4% agrarne 59 — 61, 4% severne agrarne 59 den., 6% begliške 89 — 91.50, 6% dalm. agrarne 89 den., 7% invest. 97 — 99, 7% Drž. hip banka 99 — 101, 7% Blair 91 — 93, 8% Blair 96 — 99, delnice: Narodna banka 7710 — 7780, PAB 220 — 223, Gutmann 55 bl., Sečerača Osiček 165 bl. Dubrovačka 400 den., Oceania 600 bl., Oceania 405 den.

Beograd, Vojna škoda 453 — 454 (454 — 456), za marč (454), 4% agrarne 60.50 bl., 6% begliške 90.50 — 91 (91), 6% dalm. agrarne 90 bl., 7% stabiliz. (99), 7% invest. 99 bl., 7% Drž. hip. banka (100), 7% Blair 93 bl., 8% Blair 95 bl. (98), Narodna banka 7750 — 7800 (7780), PAB 229 bl. (228.50).

Blagovna tržišča

2170

+ Chicago, 15. februarja. Začetni tečaji: pšenica: za maj 94, za julij 90.25, za sept. 90, koruza: za maj 59.75, za julij 60.75.

+ Winnipeg, 15. februarja. Začetni tečaji: pšenica: za maj 127.50, za julij 118.875, za okt. 99.25.

+ Ameriška blagovna borza (1. t. m.). Penca mirna — Pšenica: (78 — 79) za maj in avgust 178 — 180, baška polska 179 — 181, slavonska 178 — 180, Koruza, baška 90 — 92, banatska 90 — 92, baška nova sušena 108 — 105 (Oves: baški 132 — 134, sremški 133 — 135, slavonski 136 — 138, ječmen baški in sremški 63.64 kg 137.50 — 140 Moka: baška in sremška »dga« in »dga« 272.50 — 282.50, »2« 252.50 — 262.50, »3« 252.50 — 262.50, »4« 212.50 — 222.50, »5« 192.50 — 192.50, »6« 125 — 130 Otrubi, baški in sremški v vrečah 98 — 100 Fižol: baški in sremški 203 — 205.

+ Budimpeštanska termiska borza (15. t. m.). Tendence slaba. Koruza: za maj 12.85 — 12.86, za julij 13.13 — 13.14.

BOMBAZ

+ Liverpool, 14. februarja. Tendence stalna. Zaključni tečaji: za februar 4.90 (prejšnji dan 4.86), za maj 4.99 (4.96), za sept. 5.08 (5.04).

Težavno reševanje Papanina in tovarišev

Moskva, 15. febr. o. Po zadnjih vesteh je moral ledolomilec »Tajmir« opustiti svoja prizadevanja, da bi se približal Papanovi skupini. Ledolomilec »Tajmir« je prešleš in ne more prodreti skozi led. Glavno akcijo je sedaj prevzel ledolomilec »Murmansk«, ki je mnogo bolj opremljen. »Murmansk« je že dospel v bližino ledene plošče, na kateri je sedaj taborišče Papaninove skupine, s katero je v stalni zvezi. Vremenske prilike pa za sedaj onemogočajo preselitev z ledene plošče na ledolomilec. Čim se bo vreme nekoliko zboljšalo, kar se lahko zgodi vsak čas, bo ledolomilec prodrl tik do ledene plošče in pospravil vse taborišče ter krenil nazaj na rusko obalo.

Ledolomilec »Tajmir« je smoti sporočil: Dopoldne je jugozapadni veter spremenil smer ledu. Izrabili smo priliko in se še bolj približali Papaninovi skupini. Po njihovih vesteh so vse noč opazovali naše svetlobne znake. Na našo prošnjo so zakurili velik ogenj z dimom, ki smo ga kljub mogli videli.

Sestanek gospodarskega sveta Male antante

Bukarešta, 15. febr. AA. Gospodarski svet Male antante se bo sestel v Bukarešti 8. marca in ne 23. februarja, kakor je bilo prvotno določeno.

Trgovinska pogajanja z Estonsko

Beograd, 15. febr. p. Včeraj je prispela v Beograd estonska delegacija, da prastavlja pogajanjem o tesnejšem sodelovanju med Jugoslavijo in Estonijo. Gre predvsem za novo ureditev medsebojne izmenjave blaga ter za ureditev plačilnega prometa. Pogajanja se bodo na osnovi koncesije, ki je bila sklenjena 1. 1928.

Iz državne službe

Beograd, 15. febr. AA. Imenovan je za pristava pri godalni upravi v Lendavi ing. Anton Čenčić, doslej uradnik-pripravnik, za pripravništvo volonterja pri ravnatelstvu gozdov za križevsko občino v Belovaru pa ing. Adolf Rožić.

RADIO

Sreda, 16. februarja

Ljubljana 12: Sramli igrajo (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Odmeki iz Španije (plošče). — 14: Poročila. — 17: Mladinska ura: Februar v naravi (g. Miroslav Zor). — 18.20: Glasbene slike (plošče). — 18.40: Preskrba brezposelnih delavcev (g. R. Smerni). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani. V odmorih: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmar) ter napovedi in poročila.

Beograd 16.45: Plošče. — 17.20: Orkestralni koncert in recitacije. — 18.30: Koncert siepcev. — 20: Pevski koncert in humor. — 22.20: Lahka godba s plošč. — Zagreb 17.15: Klavirske skladbe. — 20: Prenos iz Ljubljane. — Praga 19.25: Operetna muzika. — 19.55: Zvočna igra. — 21.05: Orkestralni koncert. — 22.35: Lahka godba s plošč. — Varšava 19.20: Poljske pesmi. — 21: Chopinove klavirske skladbe. — 22: Arje in pesmi. — 22.20: Plošče. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 16.05: Skladbe O. Straussa. — 17.30: Opere arje. — 17.50: Pevska ura. — 19.35: Prenos iz Münchena. — 20.40: V kabinetu voščeni lutk. — 21.40: Violinski koncert. — 22.30: Plošče. — Berlin 19.10: Lahka godba orkestra. — 20: Koncert velikega orkestra. — 21: Lahka glasba. — 22.30: Melodija in ritem. — München 19.10: Citraški zbor. — 19.35: Orkestralni koncert. — 20.40: Koncert po željah. — 22.20: Za dobro voljo.

Četrtek 17. februarja Ljubljana 12: Češka lahka glasba (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Slavni pevci (plošče). — 14: Poročila. — 18: Nastop pevskega zbora mestne ženske real. gimnazije. — 18.40: Slovenskega za Slovence (dr. R. Kolarik). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: 10 minut zabave (g. Fr. Ljupah). — 20: Pisan večer s sodelovanjem Radijskega orkestra, bratov Golobov, g. Ivana Kostja, g. Vilka Skoka in članov rad. igr. družine. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pisana šara! (nadaljevanje).

Beograd 17.20: Čelo. — 18: Plošče. — 20: Pevski koncert. — 20.30: Dunajska glasba. — 21.40: Narodne melodije. — 22.15: Klavirske skladbe. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Prenos iz Beograda. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.15: Pesmi. — 20.45: Zvočne slike. — 21.05: Orkestralni in pevski koncert. — 22.35: Lahka glasba. — Varšava 19.40: Miljokerijsva glasba. — 22: Komorni koncert. — Dunaj 11.25: Kmečke godbe. — 12: Lahka godba orkestra. — 13.45: Zbor milanske Scale. — 16.05: Beethovnova glasba. — 17.25: Klavirski koncert. — 19.25: Tirolske pesmi. — 21.25: Plošče. — 21: Koncert dunajskih filharmonikov. — 22.20: Plesni orkester. — 23: Nadaljevanje plesa. — Berlin 19.10: Mascagnijeva glasba. — 20: Ples. — 22.30: Lahka in narodna glasba. — München 19.10: Spevci. — 21: Odsvit iz romanti. — 22.30: Godba za ples.

Poroči se mlad!

**Usoden petnajstletni presledek med biološko in socialno zrelostjo
Današnji sistem vzgoje onemogoča moškemu, da bi se oženil pred
25. letom starosti**

Profesor chicškega vseučilišča George A. Works se je zavzel za to, naj bi se ljudje poročili zgodaj. Z veliko resnostjo razlaga, da je potrebno tudi program akademskih zavodov spremeniti tako, da bo študentom mogoče poročiti se pred 25. letom, kajti le tako se bo mogla Amerika izogniti katastrofalnim biološkim in psihološkim problemom, ki jih bodo drugače pretili v kakšnih desetih letih.

»Današnji vzgojevalni sistem«, pravi prof. Works, »moškemu onemogoča, da bi

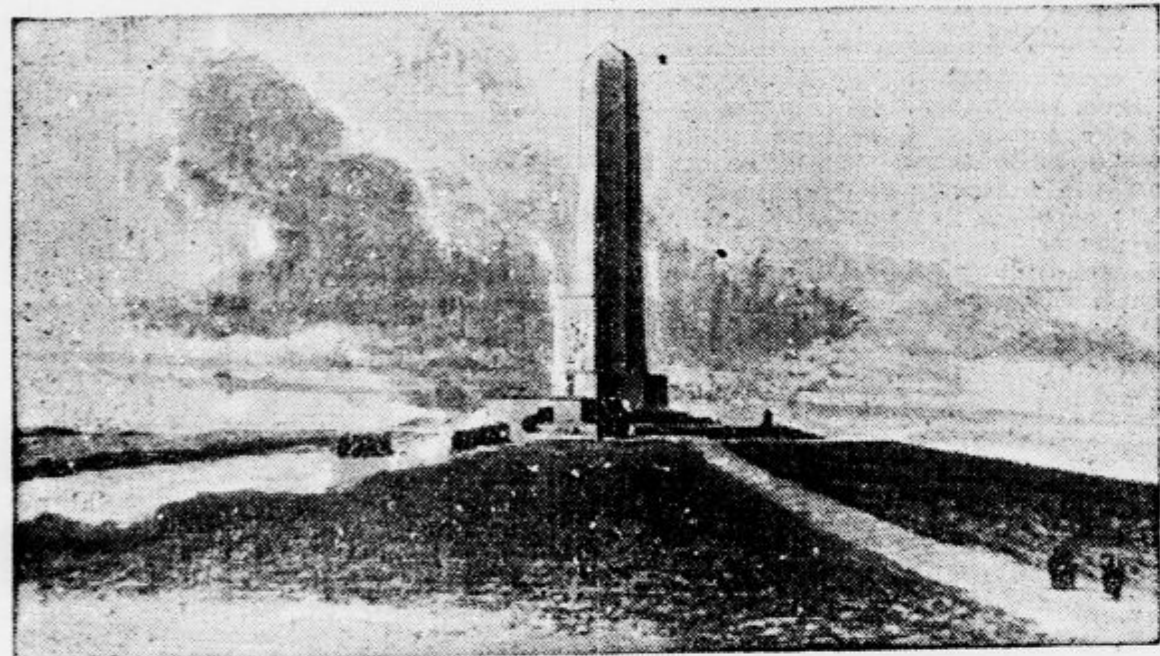
se poročil pred 25. letom. Tudi če je svoje vseučiliške študije končal s 23. ali 24. letom, potrebuje najmanj dve leti, da doseže namestitve in dohodke, ki bi mu dali možnost, da si ustvari svojo družino. Po večini pa more akademik misliti šele v svojem 30. letu ali pa še pozneje na poroko.

Toda povprečni človek je v biološkem smislu za zakon goden že v svojem 18. ali 19. letu in tako nastaja med biološko in socialno zrelostjo za zakon presledek kakšnih 15 let, ki ima težke posledice.

Umrljivost samcev je namreč dvakrat večja nego umrljivost zakonitih moških in odstotek neporočenih duševnih bolnikov je prav tako dosti večji nego pri poročenih obeh spolov in iste starosti.

Prof. Works opozarja na prednost, ki jih ima zakon tudi za študente, kajti mirno in redno življenje ima ugodne psihološke vplive na študij. Čeprav je danes le majhen odstotek študirajočih poročen, vedo v vseučiliških krogih prav dobro, da so to najboljši študenti.

Francosko-češkoslovaško pobratimstvo

V Darneyu (Vogez) bodo postavili takšen spomenik v spomin češkoslovaškim bojnikom na francoskem bojišču med svetovno vojno. Spomenik bodo odkrili v navzočnosti državnega prezidenta dr. Beneša

Zaljubljeno pismo izdalo morilca

Izmišljen alibi — Septembrska noč brez obiska ...

V septembru lanskega leta so v Ofringenu na Švicarskem ubili 57 letnega Gottfrieda Zimmerlija, ki se je vračal iz papirnice, v kateri je delal, domov. Tam so mu bili izplačali plačo. Imel je še moč, da se je priplazil do tovarne, kjer se je zgrudil mrtev.

Policijska je razpisala nagrado 500 frankov za tistega, ki bi prijel morilca, in je menila, da je šlo temu pač za denar, ki ga je imel delavec pri sebi. Prešlo pa je več mesecev, ne da bi mogla krivca izslediti. Tedaj se je obrnil sum na 41 letnega Fritz Bollingerja, ki je delal v isti tovarni.

Usodnega dne je odšel s Zimmerlijem z nočnega posada Sicer so ga takrat med pretekavo tudi zadržali, pa je dejal, da je odšel iz tovarne takoj k svoji žareni (s katero se je poznal poročil). Naključje, ki je tolikokrat rešilo najbolj zapletene kriminal-

ne zadeve, pa je končno pomagal rešiti tudi to stvar.

Neki policist, ki je imel od vsega začetka sum proti Bollingerju in je na svojo pest ter po tistem zasledoval njegove korake, je našel namreč pismo, ki je dokazalo, da je bil Bollingerjev alibi izmišljen. To je bilo pismo, ki ga je napisala sedanja žena in takratna Bollingerjeva žarenička Bollingerju in v katerem se je pritoževala, da ga je tisto septembrsko noč čakala zaman. Pismo je govorilo tako razločno, da se je Bollinger vdal in priznal svoj umor.

Izpovedal je, da je Zimmerlija spramnjal na poti domov, da sta se zavoljo neke zadeve pričakala in da ga je v razburjenju ustrelil. Ker pa noče povedati, zakaj sta se prepirala in zakaj se je nad Zimmerlijem maščeval, domnevajo še vedno, da je svojega tovariša ustrelil z namenom, da se polasti njegovega denarja.

Sport in rak

Na zadnji seji dunajskega zdravniškega društva je trdil rentgenolog docent dr. Kreuzfuchs, da varuje sport človeka pred rakom. Mnogoštevilne raziskave so ga privedle do ugotovitve, da so ljudje z ozko pljučno odvodnico še posebno nagnjeni k tej bolezni. Ta inklinacija pa se da odpraviti s sportnim delom, ker sportnikom se omenjena odvodnica sčasoma razširi. Nadalje bi se morali ljudje z nagnjenjem do raka utrjevati, da bi ne obolevali prelahko za bronhialnim katarjem in pljučnico, kajti kot posledica teh bolezni se pogostoma pojavlja rak.

Stokowski in Greta Garbo

V New Yorku se je vkrcal za Evropo slovit dirigent Leopold Stokowsky in to njegovo polovanje na staro celino spravljalo v zvezo z govoricami, da se namerava poročiti z Greta Garbo, ki je že pred nekoliko tedni ostavila Ameriko. Že poleti so govorili v Hollywoodu, da sta se zaročila, toda tega nista hotela priznati.

Izletniška ladja se je potopila

V bližini sidneyskega pristanišča se je te dni potopila večja izletniška ladja, ki je vozila s seboj 175 potnikov. Ladja se je nenadoma nagnila na stran ter izginila pod vodo. Pri tem je utonilo 30 potnikov, katerih niso mogli rešiti. Čeprav je prihitela ponesrečenec na pomoč celo posadka ameriške križarke »Louisville«.

Morilec in njegove žrtve

26 letni Edvard Bru, množestveni morilec žensk v Belgiji

Od zgoraj navzdol: Brujeve žrtve: Julija Kempner, Berta Patit in Amelija Godta

»Tajmir« v bližini Papanina

Sporazumevanje s svetlobnimi signali — »Murmanec« v težavnem položaju

Papaninova skupina na plavajoči ledni plošči je pred dnevi prvič opazila dim iz dimnikov ruskega ledolomilca »Tajmira«. To dejstvo je navdalo učenjake z veseljem upanjem, da bodo kmalu rešeni iz svojega položaja. Temperatura v vodah, koder pluje ledolomilec, znaša po zadnjih poročilih 26 stopinj pod ničlo.

Nadalje javljajo vesti iz Londona in Moskve, da je posadka »Tajmira« ušla v svoji bližini zelo pripravno ledno grudo, s katero bi moglo startati letalo za Papanina in tovariše Mornarji so takoj podvzeli priprave za start, ki se bo izvršil, čim se poleže vihar.

»Tajmir« je v zadnjih dneh napredoval za kakšnih 10 km in se nahaja zdaj samo še 30 km oddaljen od Papaninove skupine. Ledolomilec bo poskušal tudi sam prodrati do raziskovalcev. Pri tem bo moral premagati 20 m visoko ledeno goro, katero bodo mornarji s »Tajmira« skušali razstreliti. Strokovnjaki sodijo, da bi bila rešitev Pa-

Novi poveljnik pacifiškega brodogoja

Admiral Bloch s častniki svojega stana na ameriški križarki »Pennsylvania«

Afera z Geraldino Kat

Šestnajstletna filmska igralka in njen manager

Dunajski listi poročajo obširno o razpravi, ki se je pričela pred dunajskim civilnim sodiščem in katerega središče je Geraldina Katnikova, komaj 16-letna filmska umetnica in naša rojakinja, ki je nedavno zaslovela s svojim filmom »Dekle Irena« in z drugimi. Toži jo neki upoko-jeni stotnik Josef Fischer za odškodnino 40.000 šilingov.

Fischer trdi, da se je v oktobru predlanskega leta z očetom umetnice, ravnateljem Louisom Katnikom, ustno dogovoril, da bo prevzel zanj poše managerja. Za to bi dobival 10 odstotkov iz njenih gaž. Koliko časa naj bi bil manager, se nista točno dogovorila, vendar pa velja v filmskih krogih baje pravilo, da velja takšne pogodbe, če ni drugače dogovorjeno najmanj pet let.

Fischer pravi, da je potem več nego leto dni s posebnim uspehom deloval za mlado umetnico, ki je dobvala od njega nasvete v vseh filmskih in gledaliških zadevah, ki so se je tikale. Vodil je zanj

pogajanja in ji je v Monakovu prisrčel tudi glavni vlogi v filmu »Glas srca« in »Florentina«. Nekega dne pa mu je ravnatelj Katnik sporčil, da mora prekiniti vse zveze z njim, češ, da bi se drugače filmi, v katerih nastopa Geraldina, v Nemčiji ne smeli predvajati. V Nemčiji obstojni nemreč prepis, da filmski umetniki ne smejo imeti managerjev. Fischer je mnenja, da mu je zavoljo tega nastala velika škoda in da ima pravico do provizije še za štiri leta. Če upošteva, koliko bo mogla umetnica v tem času najmanj zaslužiti, bi znašala ta provizija 40.000 šilingov.

Geraldina Katnikova, ki jo zavoljo njene mladostnosti zastopa oče, pa ugovarja, da takšne pogodbe o kakršni govori tožitelj, nikoli ni bilo. S stotnikom Fischerjem se je seznanila šele po premieri filma »Dekle Irena« toraj po prvem svojem velikem uspehu, ki ga je dosegla brez posredovalcev. Tožiteljevo delo zanj je bilo povsem podrejenega pomena. Za svet ga ni nikoli vprašala, odločitvah pogajanj tudi ni nikoli vodil. V umetniškem oziru so f svetovali strokovnjaki, kakor Reinhold Schünzel. V ostalem pa so jo opozorili na to, da utegne izgubiti možnost za igranje v Nemčiji, če se ne bo izogibala občevanja s tožiteljem. Ker je Nemčija glavno tržišče njenega filmskega delovanja, je morala takšna opozorila na vsak način upoštevati.

Konja vlečejo iz hiše ...

Prizor iz Teruela. Civilisti vlečejo iz hiše konja, ki ga je ubil izstreljek nasprotnikov

Umobolnica je zgorela

V Szekszardu na Madžarskem je nastal te dni ogenj v nekem traktu ondotne umobolnice. Med bolniki je nastala zaradi tega panika, ki je dosegla višek v trenutku, ko se je zrušil strop poslopja. Končno pa so umobolnike le utegnili rešiti, vendar je trajalo precej dolgo, preden so jih mogli pomiriti. Ogenj je nastal zaradi premočnega kurjenja v pečeh.

A NEKDOTA

Atenec je nekoč opazoval Diogena, ki je stal pred marmornatim kipom na Akropolisu ter ga prosil, naj mu podari nekaj denarja. Naslednji dan je Diogen na enak način prosil kip, naj mu da kruha. tretji dan pa obleko. Tega dne se je Atenec ojačal in vprašal modrijana:

»Kako moreš biti ti, ki veljaš za modroca, tako nespameten, da prosiš kameniti kip darov, čeprav veš, da ti jih ne more dati?«

Diogen je odgovoril:

»Vse to delam zaradi tega, da utrdim svojo neobčutljivost, ki je človeku potrebna, kadar ga soljudje pehajo od sebe!«

VS AK DAN ENA

Kako se gospa Radovednica obvešča o življenjskih razmerah svojih sosedov...

Slika predseduje upravnemu svetu

Portret brez umetniške cene, toda praktično jako koristen

V neki londonski bolnišnici visi slika, ki nima sicer nobene umetniške vrednosti, a ima določeno dne vrednost 8000 funtov sterlingov. Zgodovina te slike je pristno angleška in nenavadna.

L. 1754. je neki čudak po imenu James Hamand zapustil neki bolnišnici 8000 funtov in to malo portretno sliko. V svoji oporoki je bil zapisal pogoj, da morajo to sliko postaviti vsako leto ob prvi seji upravnega sveta te bolnišnice na mizo, in sicer na mesto predsednika. V primeru, da bi ji kdaj ne dali tega častnega mesta, naj imetje preide v last oxfordskega vseučilišča.

Tako se dogaja že od tistega časa, da prihaja vsako leto na prvo sejo upravne-

ga sveta zastopnik vseučilišča, da se prepriča, da-li gospodje iz bolnišnice niso pozabili na določbo čudakove oporoke. Če bi se to kdaj zgodilo, bi bolnišnica morala vseučilišču izplačati 8000 funtov. Zato ni čudno, da hranijo to malovredno dragoceno sliko v posebni oklopni blagajni, kajti tudi če bi se izgubila ali če bi jo kdo uničil, bi imelo oxfordsko vseučilišče po naziranju juristov pravico do tistega kupa denarja.

658 km na uro

Angleški pilot Gillan je dosegel te dni z nekim letalom britske zračne sile 658 km na uro. Preletel je ponoči progo Edinburg—London v 48 minutah.

Če se avtomobil zaleti z vso silo ...

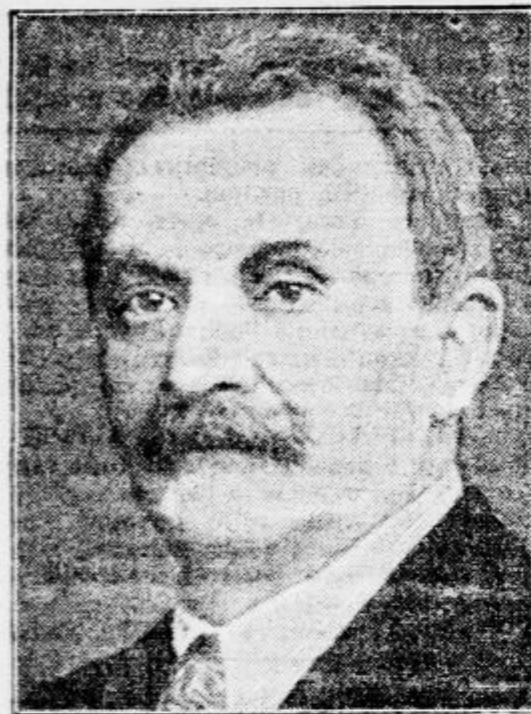
V Lohru am Mojn je neki avtomobil zadel v hišo ter jo tako stresel, da se je podrla. Na sliki vidimo položaj stavbe po katastrofi

Kulturni pregled

Prof. M. Murko o Hasanaginici

Kot poseben odtis iz revije »Germanoslavica« je izšla v založbi Rudolfa M. Rohrerja (Brno-Dunaj) 80 strani velike 80 obsežna razprava upok. profesorja Karlove univerze v Pragi dr. Matije Murka: »Das Original von Goethes Klagensang von der edlen Frauen des Asan Agaz (Asanaginica) in der Literatur und im Volksmunde durch 150 Jahre«.

Prof. dr. Murko je po večletni najnovejši razdobje svojega znanstvenega dela proučevanju srbskohrvatske narodne pesni. V letih 1909, 1912, 1913, 1924, 1927, 1930 in 1932 je potoval po krajih, kjer je še slutil žive vrlece narodne epike. Raziskoval je na licu mesta nekatero njene probleme, poslušal stare pevce in pevke in ohranil a fonograf njihove glas in njihovo petje. Na teh potovanjih je zbral mnogo gradiva, ki ga je deino že obdelal. O »talem na sam pravi v uvodu pričujoče knjige, da ne ve, ali ga bo še mogel obdelati tako kakor bi želel.

Kako daleč segajo njegova raziskavanja priča prav ta razprava. Res je, da gre v tem primeru za eno najzanimivejših srbskohrvatskih narodnih pesni. Njeni literarni odmevi so nenavadno široki in ne naveda se tem zanimivša, ker se je dolgo sodelo, da se ta prekrasna balada ki je pri nas bolj znana po Ogrizovićevi drami in iz nje nastali operi, že v Vukovem času začela v ljudskem spominu. Nova odkritja so pokazala, da pesem še živi v ljudstvu in njena literarna zgodovina je mogla v zadnjih letih naštetih novo za slovenskega poznavalca. Na rodne epike nenavadno zanimivo poglavje. L. 1774 je italijanski opat Alberto Fortis v svoji »Benetkah izšli knjigi »Viaggio in Dalmazia« zabeležil v izvirniku in podal v prevodu »Začelo pesane olemnit Asan Agazine«. Za naslednje leto je izšla v nemškem prevodu tisto poglavje iz Fortisovega spisa, v katerem proučevali o »Agazi in navedah Morishov in ki v njem na vama to narodno pesem. Leta dni pozneje je

izšel v Bernu nemški prevod celotnega Fortisovega dela. Prvi prevod je spoznal takoj L. 1775 Goethe, ko je potoval po Švici. Mlademu pesniku je balada o Hasanaginici na moč ugajala in se je hotel prepisniti na podlagi nemškega in italijanskega prevoda ter oziraje se na izvirnik. Svojo prepisnutev je izročil Herderju, ki jo je izdal L. 1778 v svoji »Volkslieder«. L. 1789 je bila pesem sprejeta v Goethejeve »Sämtliche Werke« in je ostala zaslovela po vsej Evropi. Tako se je vzbudilo zanimanje za to za originalno in nenavadno močno srbskohrvatsko narodno epiko, marveč tudi za ves slovanski jug, ki se je jel prav takrat dramiti v novo življenje.

Prof. dr. Murko se v svoji razpravi bavi najprej z odkritjem te pesni in z njenimi etnološkimi problemi. Posebej razpravlja o vprašanju Hasanaginice sramežljivosti, kar ga sili k temu, da oriše položaj ženske v krajih, v katerih je nastala obravnavana balada. Tu dokazuje svojo tezo, če da pretrana ženska sramežljivost ni potekala samo iz nižjega socialnega položaja žene, marveč tudi iz dejstva, da je bil mož za ženo v nekih okoliščinah, tabu, torej prdmet, o katerem ni smela govoriti naravnost. Nato razpravlja pisec o verjetnem rojstnem kraju te balade o Makarskem primorju omenjač njegovo vlogo v umetni literaturi (Grabovac, Kačič-Miošić). Zatem prehaja k risu in razlaganju variant, a katerimi se je bavil že njegov veliki učitelj Miklošič in dokazuje, kakšno vlogo je imel pri Fortisovi reprodukciji splošni zdravnik Julij Basamonti, ki je po Murkovemu mnenju dal italijanskemu opatu v dubrovniškem pismenem jeziku spisano izvirno besedilo »morlaške balade«.

V drugem delu svoje razprave se bavi prof. M. Murko z nadaljnjim usodo te pesmi ki je prešla v Vukovo zbirko preko Fortisovega spisa, ker je Vuk sam ni več našel ali znal najti med ljudstvom. Mnenje da balada o Hasanaginici ne živi več med ljudstvom, je vladalo v slavističnih krogih vse do L. 1932, ko je urednik »Nove Evrope« Milan Čurčin, znan že po svoji doktorski disertaciji iz L. 1905 kot raziskovalec srbske na rodne poezije, objavil v svojem časopisu novo, neznano verzijo Hasanaginice. To varianto je spisal znan kipar Ivan Meštrovič, ki je dodal tudi svojo komentar. Meštrovič so je prinesel iz svojega domačega kraja. Ta objava je vzbudila med raziskovalci kar senzacionalno pozornost in tudi mnogo dvomov. Srečno naključje je na hoto, da iz prof. dr. Murko še letnega leta odkril na otoku Sipanu pri Dubrovniku 84 letno staro, ki mu je pela in recitala Hasanaginico. Tako je bilo ne življenje v narodu ovrhovano.

Prof. Murka monografija o vseh 150 letih usodi Hasanaginice, omejena z navedbo treh originalnih tekstov in prevodov, je začen priredek k literaturi o srbskohrvatski narodni pesni obnem na delo širke erudicije in temeljitega poznavanja narodnih razmer na slovenskem moru. Knjižnica je omejena s slikami na posebnih prilogah. Našemu čitateljskemu znanstveniku smemo biti po pravici hvaležni za to nenavadno zanimivo razpravo.

Momčilo Nastasijević †

V Beogradu je umrlj gimnazijski profesor Momčilo Nastasijević, znan kot eden najoriginalnejših modernih pripovednikov srbskega kulturnega kroga. L. 1894 v Gornjem Vilanovu rojeni Momčilo Nastasijević je študiral romanistiko v Beogradu in nekaj časa v Parizu. V literaturi se je pojavil L. 1921 kot sodelavec raznih revij. Njegovi spisi so redatle toli oboziralni na mladejša avtorja, odkrivali so se po originalni zasnovi in ljudskem jeziku ali pa po posrejeni imitaciji stila starih legend in sanostanskih kronik, a katero je hotel vzbuditi v čitatelju kolikor je mogoče močno notranje doživljanje davnih časov. Prav posebno je segal po besednem zakladu južne Srbije, kar je včasih dajalo njegovim lirskim pesmim, še bolj pa prozi nekaj arhaičnega nadih.

L. 1927 je izdal zbirko proze »Iz tamnih vilajetov«, ki je vzbudila splošno pozornost in priznanje literarne kritike. O nji je poročal tudi Ljubljanski Zvon (B. Borko), ki pravi, da se zna vsaki strani pozna dočeta individualnost, ki ne mara utrtih stez, temveč mukoma, z očitnim naporom in strmenjenjem po umetniški svojevrednosti (že) poti k drugim ljudem. To je moderna proza — skoraj proučevalna. Življenje je tu realno, vendar na so med stvarmi in človekan megle, ki se v njih lomijo vsi življenjski žarki, tako da dobivajo medsebojne relacije v tej luči posebnost podobe.

Za to značilno zbirko je dobil avtor slovesno nagrado društva »Cvetje Zvezd«. Njegov nadaljnji razvoj se ni mnogo oddaljil od stilnih in idejnih značilnosti prve knjige vendar je dobival Nastasijević li teralni obraz dočete kronike in polne poteze. Napisal je med drugim melodramo »Medmudski blage« izdal »Pet lirskih krugov« L. dr. Nj presenetljav po plodovitosti, vedno je pa hodil bolj na globoko kakor na široko.

Njegova smrt v zrlj moški dobi, ko že zdajec ni zaključil svojega življenjskega dela, pomeni za srbsko in eploh za vso jugoslovansko literaturo izvirno močnega in originalno splošnega talenta.

Za raziskovanje slovanskih starožitnosti

Univ. prof. dr. Jos. Kostrežević (Poznan), dir. dr. N. Zupančič (Ljubljana) in prof. dr. Jos. Skutil (Brno) so izdali tale proglas:

V zadnjem času se vedno bolj očitno pojavlja potreba organizacije študija slovanskih starožitnosti, zlasti vprašanja izvora in začetka Slovanov, njih razširjenja in se liš kakor tudi njihovih stikov z ostalimi ne slovanskimi sosednim svetom. Kljub temu da obetajo že vrsta slavističnih časopisov in institucij ki se z raznih zložiš posvečajo tem vprašanjem bi vendar bilo želeli da bi se oserotofotolo vse to olastno proučevanje slovanskih starožitnosti. Zaradi tega so se podvzeli na dan 10. I. letnice, kar je šalefiki enval uvod »Slovanskim starožitnostim« orietili misli, da ustanove »Konferenca slovanskih starožitnosti« ki bi utegnili postati na holi nakičan forum za »molono organizacijo vsega proučevanja slovanskih starožitnosti«.

Ti kongresi, ki bi se lahko novavljali vsa ka tri leta izmenoma v raznih slovanskih

Iz Julijske krajine

Strokovno šolstvo na Goriškem

Za strokovno šolstvo v posameznih pokrajinskih skrbijo začnala leta posebni pokrajinski konzorciji, ki prejemajo potrebna sredstva deloma od države deloma od pokrajinskih uprav in korporacijskih svetov deloma od neposredno prizadetih strokovnih organizacij. Pred dnevi je v Gorici zasedal goriški pokrajinski konzorcij za strokovno šolstvo. O seji so listi objavili daljša poročila, iz katerih posnemamo naslednje podatke:

V goriški pokrajini je 20 strokovnih šol, industrijskih, obrtniških in kmetijskih, tako za zidarje v Gabrovici, Moš, Renčah in pri Sv. Lovrencu blizu Moše, industrijske in obrtniške v Romansu, Idriji (ki ima tudi svoj trgovski oddelek), Ajdovščini, Kanalu, Koprivi pri Krmini, Fari na Soči, Ločniku Bocu in Zagradu, Gradišču, Komnu, Mirnu, Solkanu, Standeržu, Tolminu in Vrtojbi. Poslednjih šest ima po en razred tudi za ženska ročna dela. Na teh šolah, ki imajo skupno 56 razredov je bilo v šolskem letu 1936/37 964 učencev in učenk. V tekočem šolskem letu jih je 937. Konzorcij namerava menda še letos raznovrstiti še dve šoli, eno v Furlaniji, drugo, mizarsko strokovno šolo v Trnovem. V furlanski Koprivi pa namerava sedanjo industrijsko-obrtniško šolo preosnovati v kmetijsko.

Konzorcij namerava uvesti tudi zanimivo novost. V poslednjih razredih omenjenih šol bodo v kratkem uvedli pouk v nekaterih vojaških disciplinah na kar je prosvetno ministarstvo že pristalo. Pouk v vojaških stvareh bo obsegal 30 učnih ur na leto.

Drobne novice

Pokrajinski upravni odbor v Gorici je imel predklo sredo svoj redno sejo na kateri je odobril med drugim tudi naslednje ukrepe posameznih občinskih uprav: Mirenska občina si nabavi radijski aparat za vsake manifestacije, bovska občina pokloni bataljonu, ki ima tam svojo garnizijo zastavo fašistični mladinski organizaciji pa večjo podporo za šolske otroke. Črniče podpro z večjim zneskom tečaj za pouk odraslih ljudi v Italijanski, Cerkljo odstopi državnemu erarju večje zemljišče, občinske uprave v Grahovem, šmarinem pri Koljsem in Ajdovščini narodjo glavno fašistično glasilo »Popolo d'Italia« za leto dni, v Sempasu in Komnu pa še nekater druge dnevnike in revije.

Požar. V Dolu pri Ajdovščini je preteklo sredo nastal velik požar na posestvu 30 letnega Franceta Bizjaka. Ogenj je uničil stanovanjsko in sosednje gospodarsko poslopje. Posestniku je prizadejal za 12.000 lir škodo.

Iz življenja na deželi

Iz škojke Loke

Š— Dnevno zavetišče snujemo. S strani vzgojnih činiteljev v Škojki Loki je izšla pobuda za ustanovitve dnevnega zavetišča, kjer naj bi bila zapuščena in zanemarjena mladina pod nadzorstvom, mimo tega pa bi imela v zavetišču tudi pravilno vzgojo. Zavetišče bi bilo popolnoma samostojna socialna ustanova, tesno povezana le z deško šolo, kjer bi bili tudi prostori zavetišča. Otroci bi po končanem pouku ne šli domov, marveč bi se zbrali v zavetišču, ki bi jim poskrbelo tudi za opoldansko prehrano in malo južno. Ostali bi v zavetišču do večernih ur, da se vrnejo starši. Potovanje in klatenje otrok želimo korenito izbiti.

Š— Krojaški tečaj se vrši vsako dopoldne v ločnem Gasilskem domu. Vseh tečajnikov iz 26, počitnice pa u. Knafelj iz Ljubljane. Tečaj je pripravila zadruga krojačev in krojačic.

Iz Hrastnika

h— Tečaj malih harmonikarjev. Po vzoru iz Ljubljane in drugih večjih krajev se bo otvoril tudi v Hrastniku tečaj za male harmonikarje. V tečaj se sprejemajo dečki in deklice iz Hrastnika in Doba od 7 do 14 leta starosti. Tečaj bo vodil prof. Rančigaj iz Ljubljane. Glede nabave harmonik se bodo dobila pojasnila na daršanjem sestanku ki bo ob 17. v dečki ljudski šoli v Hrastniku. Obenem bo vpisovanje v tečaj Vsi, ki se zanimajo za tečaj, so v ljudno vabljeni na sestanek.

Iz Ptuja

j— Zborovanje učiteljskega društva preteklo soboto je bilo prav za prav gospodarski stanoviti zbor, na katerem je predsednik Dragoš Zupančič izčrpno in s podatki podkrepjeno poročal o različnih učiteljskih gospodarsko socialnih usunovah od Samopomoči preko najrazličnejših domov do Učiteljske tiskarne. Nato je Andrej Debenak predaval o češkem pesniku Petru Bezruču, njegove pesmi pa je občuteno recital Franjo Vičar, ki je zbrane naravnost fasciniral s svojim prednášanjem. Splošna želja je zdaj, da bi eno izmed prihodnjih zborovanj bilo v znamenju prečih narodnostnih zadev, ki ravno v Ptuj in okolici postajajo tako zelo žgoče.

j— Gasilstvo napreduje. V Pacinju pri Dornavi si je gasilska četa nahavila novo motorno brigado in je v nedeljo imela že zanimivo poizkusno vajo. V Perčetiščih blizu Ormoža se je te dni ustalovala nova gasilska četa pod predstvom Antona Kralja.

j— Zgodovinska najdba. Na posestvu Iva Burgerja, ki je bilo prej last trgovca Orešnika v Ptuj, so izkopali glavno Jupitro. Po izjavi strokovnjaka notarja dr. Škrabarja je kamen ne samo lep, marveč tudi precej pomemben, čeprav še ni ugotovljeno, ali je delo rimskega ali grškega umetnika. Za najdbo se zanima Muzejsko društvo.

j— Tatvine na deželi. V dobi od novembra do februarja je bilo iz kleti Antona Horvata v Medvedcah (občina Majšperk) pokradene kakih 600 litrov šmarnice, vredne 1.200 din, nadalje okrog 200 kg krompirja, nedavno noč pa je izginilo še 70 kg svinjine, vredne 600 din. Dva osumljenca so orožniki že izročili ptuskeemu sodišču.

j— Tatvina koleša. Spet se vedno pogosteje pojavljajo tatvine koles. Delavcu Kajnih iz Spodnje Hališine je izginilo kolo z dvoručno minoristično samostano, ko se je mudil pri maži Kolo je bilo znamke »Ratione« in vredno 1.200 din. Poizvedovanja v območju mesta so dosedaj ostala brezuspešna.

Le naprej, brez miru!...

Hrastniški Sokol

uspešno deluje

V nedeljo 30. januarja je bil v Sokolskem domu občni zbor hrastniškega Sokola, ki ga je vodil starosta Farénik. Predčana je bila poslanica saveza, nato pa so podali funkcionarji svoja poročila. Razveseljena je ugotovitev, da je bila telovadnica začne čase živahnejša in da so bile tudi vse prireditve dobro obiskane. V okviru petletke se je napravila na balkonu velike dvorane vmesna stena in se je tako za članstvo pridobila soba, kjer se bo lahko nemoteno shajalo. Oder si je nabavil krožni horizont in temne zavese, kar se je pri pripravi »Vesela božje pot« z uspehom uporabljalo.

Tudi hrastniškega Sokola tarejo skrti glede domovega dolga. V tem pogledu se je v preteklem poslovnem letu napravilo, kar je bilo mogoče. Društvo je plačalo pravokotno vse obresti in znižalo dolg za okrog 30.000 dinarjev, za kar si je pridobil posebnih zaslug tombolski in kinematografski odsek.

Pri volitvah je bila izvoljena pretežno stara uprava, ki ji načelujeta spet Ivan Farénik kot starosta in soustanovitelj hrastniškega Sokola Miloš Roš kot podstarosta. Upati je glede na dejstvo, ker je nekaj omahijivecev odpadlo, na drugi strani pa se je večje število mlajših pripadnikov včlanilo, da bo tudi v bodoče razmah hrastniške sokolske družine pod pozitivnim vodstvom staroste br. Farénika in ob skladnem sodelovanju vsega članstva zagotovljen. Le naprej brez miru!

Občni zbor šostanjskega Sokola

Pred dnevi se je vršil ob lepi udeležbi članstva redni občni zbor Sokola v Šostanju. Starosta br. Košan se je v svojem otvoritvenem govoru spomnil pokojnega br. Volka Jakoba, ki je stal ob zibelki društva in mu bil dolga leta starosta, in prezidenta Masaryka, nato pa je podal sliko društvenega delovanja. Segel je nazaj v tridesetletni obstoj, ko je vršilo društvo v Šostanju prevažno narodno delo in neustrašno stalo na braniku Slovenstva na vročih šostanjskih tleh. Pozval je članstvo, da se še z večjo ljubeznijo oklene društva. Sledila so izbrana poročila društvenih funkcionarjev, ki so osvetlila delovanje Sokola v lanskem poslovnem letu.

Iz načelnega poročila br. Karbe posnemamo, da je imel Sokol lani 123 telovadcev, ki so imeli mesečno povprečno 53 telovadnih ur. Prednjaški odbor je pridno deloval in omogočil več nastopov posameznih oddelkov. Vršil se je tudi telovadni tečaj pod vodstvom br. Slomskega. Pri tekmah v odbojki za prvenstvo župe je moštvo šostanjskega Sokola doseglo finale.

Blagajniško poročilo notarja br. Kreigerja je pokazalo, da je društvo prebrodilo gospodarske težkoče in da nas lahko finančno stanje navdaja z zadovoljstvom.

Za prosvetni odbor je referiral prosvetar br. dr. Gorčar. V idejno organizatornem tečaju je bilo pet predavanj, in sicer je v treh predavanjih govoril članstvu br. Karba, med tem ko je društveni zdravnik br. dr. Korun govoril v dveh predavanjih iz svojega strokovnega področja. V središču splošno prosvetnega dela so bile slejtkoprej dramske prireditve, ki jih je bilo 6. V jeseni je pred polno dvorano predaval tudi sodni predstojnik br. Po-

točnik o socialnem vprašanju naše vasi v zvezi s kmečko zaščito.

Iz poročila društvenega zdravnika je razvidno, da je bilo lani 7 zdravniških preiskav in pregledov in 8 predavanj o zdravstvu in higieni. Zdravstveno stanje telovadečega članstva je bilo zelo ugodno.

Poročali so še ostali funkcionarji, tako gospodar br. Oblak, gospodinja s. Jančičeva, tajnik in matrkar br. Znidaršič in drugi. V tem letu hoče šostanjski Sokol svoje delo v vseh oddelkih še povečati. Glede na šostanske krajevne razmere bo treba poživiti narodnostno delo. Prosvetar br. dr. Gorčar se je ob koncu poročila toplo zahvalil starosti br. Ivanu Košanju, ki je vodil društvo v najbolj kritičnem času.

Pri volitvah je bila izvoljena tale društvena uprava: starosta br. Rozman, namestnik br. Rainer, načelnik br. Košan, načelnica s. Kreigerjeva, tajnica s. Rainerjeva, blagajnik br. Karba, gospodar br. Oblak, gospodinja s. Jančičeva, prosvetar br. dr. Gorčar, društveni zdravnik br. dr. Korun, predsednik razsodišča br. dr. Šuc. Poleg teh je v upravi še 20 odbornikov, ki bodo vodili razne odseke.

Smučarske tekme ljubljanskega Sokola. Ljubljanski Sokol je priredil v nedeljo 13. t. m. smučarski izlet in takmo v Zlebeh. Okrog 70 članstva se je pripeljal z utrnutim vlakom v Medno. Tekmovanje se je zaradi podednelega snega pričelo šele ob 13. Takmovalcev je bilo 31. Uspehi v smuku (2x250 m. viš. razl. 50 m): žani: 1. Kržišnik Niko 201 sek. 2. Kaiser Heribert 204 sek. 3. Zupančič Dušan 206 sek. moški naraščaj: (ista proga): 1. Kržižnan Marian 193 sek. 2. Berk Milan in Dežman Mirko 201. 3. Urbane Anton 202 sek. žlanice: (za 40 m kraja proga): 1. Ponikvar Fani 191 sek. 2. Stegu Lili 192 sek. Uspehi v slalomu (2x250 m. v r. 50 m): žani: 1. Seta Leopold 682 sek. 2. Kaiser Heribert 743 sek. 3. Kraigher Ciril 778 sek. moški naraščaj: (ista proga): 1. Urbane Anton 663 sek. 2. Kostanfel Aleksander 764 sek. 3. Dežman Mirko 793 sek. žlanice: (za 40 m kraja proga): 1. in 2. mesto si delita sestri Ponikvar Fani in Stegu Lili s 422 sek. Ob 15. so bile tekme končane brez nesreče. Proga, sicer lahka je bila zaradi popolnoma nedolenelega snega zelo težka in so tekmovalci le s težavo obvladali smuče na takem terenu; doseženi uspehi so za tak seg prav dobri.

Sokol pri Sv. Petru pod Sv. gorami je imel 30. januarja VII. redni občni zbor, ki se ga je udeležilo nadpovprečno število članstva. Celjsko sokolsko župo je zastopal delegat br. Prestor Josip. Novo upravo sestavljajo: starosta Gabron Franjo, namestnik Korenini Aleksander, načelnik Valenčak Ferdo, namestnik Božiček Slavko, načelnica Balon Frida, namestnica Mežnerak Pepca, tajnik Planinc Ivan, blagajnik Božiček Franc, prosvetar Gabron Karel, matrikarica Gabron Pepca, gospodar Verbančič Tone, zdravnik dr. Kunej Ferdo, praporščak Kunst Toma, namestnik Čepin Franc, odborniki Robek Jože, Mežnerak Jože, Šplajt Vinko, Ukmar Zora, Božiček Milka, Rebernik Janja; revizorja Turk Adolf in Jazbec Karel; razsodišče dr. Kunej Ferdo, Planinc Ivan st. in Robek Miha. Odsekom dram-skemu, smučarskemu, strelskemu, veseličnemu in gradbenemu in knjižnici predseduje Gabron Karel. Uprava in odseki so v dobrih in zanesljivih rokah. Na zboru so bili sklenjeni važni ukrepi. Imena nam jamčijo, da se bosta v društvu začelo novo življenje in plodno delovanje.

SPORT

Smuški maraton ra Pohorju

V nedeljo se je vršil 6. Orožnov smuk, katerega se je udeležilo rekordno število tekmovalcev. 56 po številu, od katerih jih je prišlo 48 na cilj. Snežne prilike so bile na vsej 50 km dolgi progi prav dobre. Že v soboto so se zbrali udeleženci te prireditve pri Mariborski koči, kjer je zbrane planince in smučarje pozdravil v imenu prireditelja mariborske podružnice SPD inž. arh Jelenc. Nato je spregovoril za služni zimskosportni organizator dr. Orožen ki je orisal pomen smučarske maratona ter izročil Borutu Hribarju in Bredi Voglarjevi jubilejni srebrnik znak Vsaokoletni vodja Orožnovega smuka g. Evald Koren je nato obrazložil tekmovalcem potek proge ter izročil udeležencem lanskega Orožnovega smuka lep častni znak.

V smislu propozicij so letos prevzili Pohorje naslednji udeleženci, ki bodo sprejeli častni znak dr. Orožen, inž. Rungaldier, Breda Voglarjeva, Walter Bürger, Evald Koren, Borut Hribar, Vili Blanke (Ptuj), Müller (Ptuj), Molitor (Ptuj), Radič (Zg. Poljskava), dr. Scherbaum, Jevčnikar, Kronvoček, Purklo Danica Škerlec, Kopič, Scharrer (Ptuj), Schäffer, Mussnig, Kasper (Ptuj), Vresnik, Vesjak, Valentinič, Borovnik (Ruše), Seršen (Selnica), Skrabl, Kotnik, Matli, Motoh, Prah, Celofiga, Pinterič, Fras, Heinrich, Gamser, Ivana, Škraber, Jeglič, Ormig, Martini (Celje), Hutter, Danica Navršnikova, Verzel, Penteker (vsi iz Ptuja), Stiber, Helena Denekereja, Bertonec in Tedi Voglar.

„Auto in sport“

Pravkar je izšla 2. številka naše najnovejše avtomobilske in sportne revije »Auto in sport«, ki je po obsegu sicer nekoliko manjša od prve, zato pa vsebinsko še bolj pestra. Lepo urejeni obzorniki, ki ga krasi celostanska slika »Opela« v zimski naravi, obsega med drugim članke: ing. Stanka Dimnika o ljubljanskih cestnih križiščih z železnico, izčrpen pregled lanskih sportnih dogodkov, temeljito kritiko nekaterih glavnih hih našega tujeskega prometa, več zanimivih vesti iz klubovega življenja ter razen drijela iz avtomobilske stroke, kakor tudi prijeten podlistek, ki je kakor nalašč za avtomobiliste.

Tudi ta številka je opremljena z nekaterimi prav dobrimi slikami in kaže v vseh pogledih krepko voljo izdajatelja in urednika, da se hoče priklopiti čim širšemu krogu čitateljev. Želeli bi bilo, da bi mu to tudi uspelo in bi tako pri nas imeli vsaj nekaj pokazati tudi na tem polju.

List ureja g. Boris Kristan. Posamezne številke so po 5.— Din, celoletna naročnina pa 60.— Din.

Smučarski klub Ljubljana. Sestanek tekmovalcev v petek 18. t. m. ob 19. v damski sobi kavarne Emone. Važno zaradi tekem. Sestanek damskega oddelka bo isti dan na istem mestu ob 19.30. Opozorjajo se vse članice, ki so opravile izpite za smučske učitelje, da se sigurno javijo v četrtek ob 17. t. m. v damski sobi kavarne Emone ob 16.30.

Na proslavi 50 letnice slovenskega koledarstva, ki je bila lani decembra v sejni dvorani M. Kličevega hotela, je bila izražena splošna želja naj bi se ta jubilej v letošnji koledarski sezoni proslavil z večjo koledarsko prireditvijo. Da bi bila proslava te obitnice tem lepša, si je ljubljanska koledarska podzveza dala nalogo, da to željo porinje našega koledarstva in njega ljubiteljev tudi izpolni. Zato vabi omenjena podzveza za v petek 18. t. m. ob 20. na sestanek v restavracijo »Novi svet« vse udeležence decembrskega jubilejnega sestanka in še vse one, ki bi bili pripravljeni pomagati pri izvedbi te proslave.

Smučarski klub Ljubljana. Razpisujemo medkulnsko damsko tekmo v slalomu dne 20. t. m. v Zlebeh pod Sv. Katarino. Pravico udeležbe imajo vse smučarke. Tekmuje se po pravilih JZSS. Start ob 13. Prijave na licu mesta do 12.30. Prijavnine ni. Za publiko pristop prost.

Turnaj smučski tečaj Zvez za tujski promet v nedeljo je potekel docela po sporodu. Ljubljanci so se pripeljali v dolino s posebnim avtobusom, ki je odšel ob 6 iz Ljubljane. Prispelo je 35 smučarjev, organizacija je bila v rokah g. Pipenbacherja. Smučarji so se ustavili na Luči, nakar jih je vodila pot v idealno ugodnih snežnih priklah do Sv. Valentina in naprej do Zaprevalj. Zemljo je pokrivala 1 m debela snežna plast. Sestop je bil isti, smučarskega tečaja sta se udeležila tudi smučarske učitelja g. Kržižnan iz Ljubljane in g. Janko Sichej iz škojke Loke. Smučarji so zadovoljni preživeli ves dan v planinah.

SK Mars: V četrtek ob 20. važen sestanek I. in juniorskega moštva zaradi nedeljskih tekem. Isti dan popoldne ob 15. strogo obvezen trening.

— Ilustrirane sportske novosti (ISN) št. 8, z dne 15. t. m. so izšle. Pestro vsebno tvori med drugim članki o prvi zmagi Gradjanskega v tekmah za zimski pokal in še nekaterih nogometnih dogodkih, dalje o novi drsni pravniki Taylor in še marsičem, kar bo znanimo sportnike vseh vrst in panog. Precej obsežen je toplot tudi »Slovenski kotiček ISN«, ki rekapitulira vse večje smučarske dogodke zadnjega tedna. Posamezne številke so po 1 Din.

